

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND
NARVA KOLLEDŽ
PEDAGOOGIKA JA PSÜHHOLOOGIA LEKTORAAT

Elizaveta Tsybrankova

**AKTIIVÕPE KUI KEELEÕPPE VÕIMALUS 5-6 a. KEELEKÜMBLUSRÜHMA
LASTEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja Maret Vihman

NARVA 2019

Olen koostatud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

allkiri

.....

Elizaveta Tsybrankova

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. AKTIIVÕPPE OLEMUS	7
1.1. Aktiivõppe mõisted	7
1.2 Mis on aktiivõppemeetodid?	10
1.3. Aktiivõppe meetodite plussid ja miinused	12
1.4. Õpetaja roll aktiivõppe meetodite kasutamisel	13
1.5. Varasemad uurimused	14
2.KELEKÜMBLUSMETOODIKA PÕHIMÕTTED JA SELLE SEOS AKTIIVÕPPEGA	15
2.1 Keelekümblusmetoodika kasutus Eestis	15
2.2. Keelekümblusmetoodika põhimõtted	16
2.3. Aktiivõppe meetodite kasutamine õppetegevuses keelekümblusrühmas.....	17
3. UURIMISMETOODIKA	19
3.1. Valim ja uurimisprotseduuri kirjeldus.....	19
3.2. Analüüsimeetod	20
4. LASTE TEADMISED	20
4.1. Laste teadmised enne uuringu algust	20
4.2. Praktilised tegevused lasteaias 5.-6.-aastaste laste keelekümblusrühma	26
4.3. Uurimuse tulemused.....	28
5. ANALÜÜS JA VÕRDLU	33
KOKKUVÕTE	36
KASUTATUD KIRJANDUS	37
LISAD	41
LISA 1 Hindamise tabel teemal „Aastaajad“	42
LISA 2 Pildid teemal „Aastaajad“ sõnavara kontrollimiseks	44
LISA 3 Hindamise tabel teemal „Metsloomad ja linnud“	46
LISA 4 Tööleht praktilisel tegevusel teemal „Metsloomad ja linnud “	48
LISA 5 Hindamise tabel teemal „Liiklus“	50
LISA 6 Küsimused laste hindamiseks teemal „Liiklus“	51
LISA 7 Pildid teemal „Liiklus“ passiivse sõnavara kontrollimiseks	52
LISA 8 Tööleht teemal „Liiklus“	57

LISA 9 Hindamise tabel teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“	58
LISA 10 Pildid teemal „ Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha “ sõnavara kontrollimiseks	60

SISSEJUHATUS

Ameerika pedagoog John Dewey on kirjutanud: „Selle, mille me ise avastame, püsib meiega ja tähendab meile rohkem.“ Aktiivõppeks võib lugeda kõike, kus õpilased ei ole kuulajad, vaid aktiivsed tegutsejad. (Leuhhin, Kärberg 2005: 24)

Teema valiku tingis minu töötamine keelekümlusrühmas ja huvi, mille meetodi kaudu saaksin saavutada laste huvi keele õppe vastu. Aktiivsete osalejatena omavad lapsed motiveeritud vajadust laiendada oma sõnavara uurides ja avastades paremini toime tulla. Mind huvitab, millised aktiivõppe meetodid ja kuidas suurendavad laste huvi keele õppe vastu rikastades nende sõnavara ning teadmisi. Kogemusõpe on õppetegevus, kus stimuleeritud ülesande kaudu toimub aktiivne õppimine, st teadmisi saadakse kogemise ja avastamise teel. (Salumaa, Talvik, Saarniit 2006: 8)

Minu poolt läbi viidud (mitteametliku) küsitluse kolleegide seas näitavad, et õpetajad ei hinda/ei kasuta aktiivõppet tõhusa õppevahendina piisavalt. Aktiivõppemeetodite kasutamine õppetöös suurendab laste huvi ja aktiivsust keele õppimise vastu.

Ka koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava toob välja, et laps peab olema õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja, tundes eelkõige rõõmu tegutsemisest, last kaasatakse tegevuste kavandamisse ja suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2011).

Töö eesmärk

Töö eesmärk katseliselt näidata, kuidas muutub laste aktiivne ja passiivne sõnavara, kasutades aktiivõppe meetodeid. Töö eesmärk on näidata, et aktiivõpe mõjutab positiivselt lapsi keeleoskuse arendamisel. Töö eesmärk on välja selgitada, kuidas aktiivõppe meetodite kaudu saab muuta aine- ja keeleõpe huvitavaks, aktiivseks, emotsionaalsemaks ja efektiivsemaks

Töö hüpotees(id) ja/või uurimisküsimused

Aktiivõppe meetodi kasutamisel suureneb nii passiivne kui ka aktiivne sõnavara. Aktiivõppe meetodite kasutamine muudab õppimise põnevamaks ja lapsed aktiivsemaks. Aktiivõppe meetodite kasutamine kui võimalus parendada õpijate keele oskusi. Aktiivõppe meetodite kasutamise mõju uurimine keelekümlusrühmas.

Töö koosneb viiest osast. Esimene ja teine osa on teoreetilised, kus antakse ülevaade aktiivõppe ja keelekümblusmetoodika olemusest. Kasutatud oli M. Vihman, J. Käis, M. Talvik, A. Saarniit, I. Leuhin, A. Kärberg ja paljude teiste autorite uuringud. Selgitan välja, millised on aktiivõppe meetodite plussid ja miinused, milliseid uuringuid on varem sellel teemal läbi viidud, keelekümblusmetoodika põhimõtted ja missugune on võimalus aktiivõppe meetodite kasutamiseks õppetegevuses keelekümblusrühmas. Kolmandas osas kirjeldatakse valimit, antakse ülevaate uurimisprotseduurist ning kirjeldatakse analüüsimise meetodist.

Neljas osa on praktiline, kus kirjeldatakse, missugused olid laste teadmised enne uuringu algust, kuidas olid läbiviidud praktilised tegevused lasteaias ja missugused tulemused olid saadud uurimuse lõpus.

Bakalaureusetöö viies osas analüüsitakse ja võrreldakse laste sõnavara enne ja peale uuringut.

1. AKTIIVÕPPE OLEMUS

1.1. Aktiivõppe mõisted

Aktiivõpe (active learning) on õppimisprotsess, kus õppijad osalevad aktiivselt, mis aitab õppijatel õpitavat mõtestada ja seostada omandatud teadmisi reaalse eluga. Aktiivõppe rakendamisel on õpilased pandud situatsiooni, kus nad on sunnitud rääkima, kuulama, kaasa mõtlema ja kirjutama ning omandavad tunnis uusi teadmisi ja kogemusi aktiivse tegevuse kaudu. (Vihman 2016: 4) Aktiivõppe kaudu arenevad lapse kõrgemad tunnetuslikud oskused: kriitiline mõtlemine, küsimuste esitamise oskus, probleemide lahendamise oskus, eneseväljendamise oskus, loovus ja sotsiaalsed pädevused.

Baum-Valgma ja Šmõreitšik (Baum-Valgma, Šmõreitšik 2010: 7) kirjutavad, et aktiivõpet vastandatakse tihtipeale nn passiivõppega, milleks peetakse frontaalõpet, traditsiooniliste õppemeetodite kasutamist (nt loeng). Kuid passiivõppe määratlus on paradoksaalne, sest kognitiivse käsitluse kohaselt ei toimu mingit õppimist, kui õpilane ei mõtesta ega seosta omandatud teadmisi ega osale õppimisprotsessis aktiivselt.

Aktiivõppe:

- soodustab õppes osalejates üksteisest lugupidamist;
- kasutab õppes osalejate kogemusi;
- tagab ainesisu kasutamise õpilasele kohaselt;
- kasutab ainesisu erinevate probleemide lahendamiseks;
- ühendab mitmed lähenemisviisid, võimaldab õppeaineid lõimida;
- võimaldab arendada kriitilise mõtlemise osaoskusi (nt rühmatöö, arutelu);
- loob alused iseseisva õppija arenguks;
- annab tagasisidet õpilaste kogemustest, teadmistest ja oskustest. (Baum-Valgma, Šmõreitšik 2010: 7)

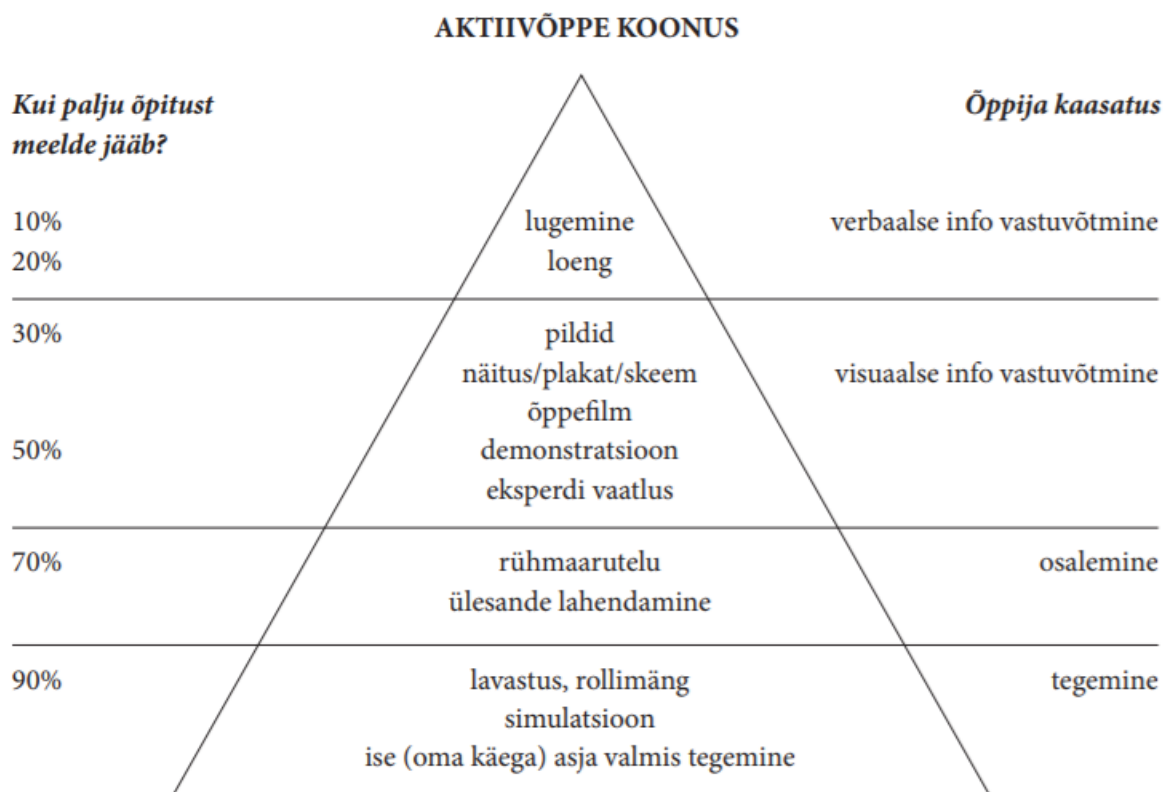
Õppetöö peaks olema vaimse ja kehalise-vaimlise aktiviteedi, isetegevuse äratamine õpilases, mis teda ergutab õpetaja juhatusel uute kujutluste, mõistete ja otsuste leidmisele, mis viib teda uutele tunnetele, mõtetele, tegevusele, mida õpilane ka uutes olukordades iseseisvalt kasutada võiks ja oskaks. (Käis 1996)

Aktiivõpet kasutatakse Eestis laiemalt 1990. aastatest. Aktiivõppe (active learning) all mõistame tegevuse ja kogemuse kaudu õppimist. Aktiivõppes õhutatakse õppijat ise otsima, mõtlema, uurima, katsetama, avastama ja seeläbi oma vaatevälja avardama. Aktiivselt õppeprotsessis osalemine aitab õppijal õpitavat mõtestada ja seostada omandatud teadmisi tegelikkusega. Aktiivõppe tähendab vaimset ärksust ja kaasamõtlemit. Aktiivõpet iseloomustavad märksõnad:

- nii õpilaste kui ka õpetajapoolne uudishimu;
- vabadus tegutseda aktiivselt;
- originaalsus ja loomingulisus;
- uue avastamine;
- iseseisev ja kriitiline mõtlemine;
- suhtlemine ja koostöö kaasõpilaste ja õpetajaga;
- tegutsemine vastavalt situatsioonile;
- elulised ülesanded;
- enda ja teiste töö hindamine. (Baum-Valgma, Šmõreitsik 2010: 6)

"Learning is a journey, not a destination. Each point of view is a temporary intellectual stop along the path of ever-increasing knowledge". (J.G. Brooks, M.G. Brooks 1993: 67) Aktiivõppe käigus, kus õpilane ise kogeb ja tegutseb, omandab õpilane tunduvalt rohkem kui frontaalõppe käigus. (Baum-Valgma, Šmõreitsik 2010: 7) Aktiivse õppimise kaudu omandab õpilane rohkem ning saadud teadmised ja kogemused jäävad paremini meelde. (Vihman, Maret 2016: 6)

Hea ülevaate sellest annab aktiivõppe koonus, mis on koostatud Tallinna Ülikooli haridustehnoloogia keskuse õppejõu Mart Laanpere järgi.

Joonis 1. Aktiivõppe koonus. Allikas Mart Laanpere, 2008:7.

Aktiivõppe meetodeid saab iseloomustada erinevate tunnuste abil. Aktiivõppe meetoditel on kindel õpetuslik eesmärk ja tulemus (Salumaa, Talvik, Saarniit, 2004: 8). Õpetaja juhib ning julgustab õpilasi olema osavõtlikud (Kane 2004: 275–286). Aktiivõppe meetodid annavad õpilastele muuhulgas võimaluse nii kuulata, lugeda, kirjutada, arutleda kui ka reflekteerida tunnis toimunut ja lisaks saadud oskusi ka elus rakendada (Smart, Csapo 2007: 451-457). Piret Luik (2010) väitel aktiivõppe meetodid aitavad kaasa iseseisva mõtlemise arendamisele ja panevad õpilased olukorda, kus olulised on suhtlemine ja koostöö

Aktiivõppemeetodite rakendamine arendab õpilast iseõppimise suunas. Iseõppija oskab seda eesmärke ja planeerida õppeprotsessi, neid oskusi läheb välja elus ka siis, kui koolid on lõpetatud. (Leuhhin, Kärberg 2005: 25)

Aktiivõppemeetodid aitavad kaasa isiksuse ja väärtuskasvatuse kujundamisele. Väärtuskasvatus on õpilase suhete tekkimine ja kujunemine õmbritseva maailma suhtes. Aktiivne õppimine on suunatud tegevus, mille tulemused leiavad õppija käitumises ja hoiakutes aset suhteliselt püsivad muutused. Õppija saab mitte ainult teadmisi ja oskusi, vaid

ka väärtusi, suhtumist ja hoiakuid, norme ja tavasid. Niisis, õppimise käigus teatud kogemused transformeeritakse teadmisteks, oskusteks, hoiakuteks ja väärtusteks. (Schihalejev 2009: 1)

1.2 Mis on aktiivõppemeetodid?

A. Paaristöö

Paaristöö on rühmatöö lihtsaim vorm ning see võiks eelneda rühmatööle. Õpilane tunneb end julgemalt, kui avaldab oma mõtteid kaaslasele, mitte kogu rühma liikmetele. Ka on üht kaaslast kergem jälgida ja tema arvamust lihtsam aktsepteerida kui iga rühmaliikme arvamust analüüsida. Paaridesse jagunemisel tuleks jälgida, et kokku ei satuks õpilased, kes ei saa omavahel läbi. (Baum-Valgma, Šmõreitšik 2010: 8)

B. Rühmatöö

Rühmatöö on koosõppe üks vorme. Rühmatöös kasutatakse ülesande sooritamiseks õpilaste teadmisi ja individuaalseid erinevusi. Rühmatöö eeldus on koostöö, oskuste ja teadmiste vahetamine ning tööjaotus ülesannete täitmisel. Rühmatööga soovitakse saavutada osalejatevaheline koostöö ülesande lahendamisel, osalejate kooskõlaline tegevus: kes mida teeb, töö ühine vormistamine. Oluline on tagada, et iga õpilane oleks võimetekohaselt rakendatud. Rühmatöö õnnestumiseks on väga tähtis õpetaja eeltöö, et leida optimaalsed ülesanded igale õpilasele. (Baum-Valgma, Šmõreitšik 2010: 8-9)

C. Uurimusõpe

Uurimusõpe on õppimise käsitus, kus probleemile leitakse lahendus interaktsioonis keskkonnaga selle objektidega manipuleerides ja neid uurides, küsimuste ja vastuoludega maadeldes või eksperimente läbi viies (Ormrod, 1995: 442). Uurimusõpe põhineb eeldusel, et kui lapsed on ise avastanud, siis mõisted jäävad paremini meelde. Uurimusõpe õpetab analüüsimist, hindamist, võrdlemist, õpitava seostamist reaalse eluga, põhjendamist, meeskonnatööd.

D. Rollimäng

Rollimäng aitab erinevaid elulisi situatsioone läbi mängida (näiteks telefonikõne). Rollimängu puhul võib dialoog olla täielikult ette antud, osaliselt ette antud või on õpilastele teada ainult teema (Jones 2007: 32).

E. Ajurünnak ja ideekaart

Ajurünnak, aktiivõppe meetod, mis võimaldab kaardistada probleeme ja nende tunnuseid ning genereerida ideid probleemide lahendamiseks. (Salumaa, Talvik, Saarniit 2004: 26) Ajurünnaku puhul peavad õpilased kindla aja jooksul pakkuma välja lahendusi püstitatud probleemile. Ajurünnakul peab olema ka juht, kes vajadusel küsib lisaküsimusi. Oluline on, et kõigi mõtted pannakse kirja, sest hiljem võib ühest mõttest areneda välja uus. (Tiidemann 2012: 38, 40-42) Ajurünnakut saab rakendada ideekaardi koostamiseks, mis on abiks nii probleemi lahendamisel kui plaanide tegemisel.

F. Ümarlaud

Ümarlaud on meetod, mille puhul õpilased istuvad rühmana ringis ja arutlevad teema üle. Iga õpilane ütleb välja oma idee või mõtte. Erinevate vastuste välja mõtlemine arendab loomingulisust ja mõtlemist, aidates kaasa rühma ühtsusele ja erinevate vaatenurkade leidmisele. (Stenlev, Siemund 2011: 40-45)

G. Õppekäik

Õppekäik on meetod, mis võimaldab varem õpitud igapäevaeluga seostada. See on kokkupuutumine tavaeluga, mille kõigus tuleb täita õpiülesanne. Õppekäik võib olla teemat ettevalmistav (materjali kogumine, nähtuse ja objektidega tutvumine) või teemat kokkuvõttev (õpitu üldistamine, teooria seostamine praktikaga. (Vihman 2016: 13)

H. Maastikumäng

Maastikumäng on aktiivõppemeetod, mis võimaldab suunata õppeprotsessi ja tagab, et kõik selles osalejad on aktiivsed ning õpivad juurde uusi teadmisi ja oskusi, saavad uusi kogemusi ja elamusi. Maastikumäng sobib igas vanuses õpilastele. Selle kaudu saab paremini tundma õpetada oma kodukeskkonda, loodust ning ka teisi õppeaineid. Maastikumängu kaudu võib õppida kõiki õppeaineid ja neid saab ka edukalt integreerida. (Vihman 2016: 14)

Maastikumäng arendab tähelepanu ja mõtlemist, võimaldab kasutada loovust ja isikupära, motiveerib ning tekitab entusiasmi ja hasarti. Maastikumäng tekitab olukorra, kus „mängija“ õpib ilma seda märkamata. Maastikumängu kaudu õppivad õpilased tegema oma meeskonnaga koostööd, toetavad ja täiendavad üksteist. (Vihman 2016:14)

I. Vaatlus

Vaatlus on aktiivõppe meetod, mille all mõistame nähtuste, esemete tunnuste ja detailide märkamist. Vaatlus treenib meie tähelepanu, mõtlemis- ja keskendumisvõimet. Vaatluse käigus õpib laps tähelepanu koondama, võrdlema, analüüsima ja sünteesima ning arendab selle kaudu mõtlemist. Vaatlus on uurimismeetod, mis treenib mõtlemist, aitab luua seoseid, teha valikuid ja otsuseid. (Vihman 2016: 12) Alati on võimalik midagi uut märgata, midagi esimest korda või teistmoodi tunda või kogeda. (Vihman 2016: 13)

1.3. Aktiivõppe meetodite plussid ja miinused

Aktiivõppe meetodid on universaalsed, sest neid saab kasutada peaaegu kõikides ainetes ja on võimalus lõimida erinevad aineid ja teemasid. Õpilasekeskne lähenemine aitab õpilastes tekitada positiivset hoiakut (Jones 2007: 1). Aktiivõppe meetodid võimaldavad saada teema selgeks, kuna õpilased saavad teadmisi rakendada uudses, kuid konkreetses olukorras ja jagada uuritut ka teistega. Lisaks panevad aktiivõppe meetodid õpilasi kriitilisel pilgul hindama materjali, kuna alati ei piisa vaid kindlast vastusest, sest sageli on vaja ka arutleda.

Paljud õpetajad, kes kasutavad aktiivõpet, kogevad, et õppimise kvaliteet tõuseb märgatavalt ja lisaks on paremad ka õpilaste tulemused. Aktiivõppe meetodid aitavad tuua elulised probleemid klassiruumi ja seeläbi näevad õpilased, et teadmisi on võimalik rakendada (Salemi 2002: 721-731). Aktiivõppe meetodid annavad võimaluse õpilastel ise avastada uusi teadmisi ja neid teadmisi kohe rakendada (Gehring, Miller 2009: 3). Laste suuline tagasiside annab õpetajale võimaluse teada saada, kui palju õpilased teemat valdavad. Aktiivõppe meetodit annavad võimalust uurida loomulikku keskkonda, protsessi, nähtuse iseeneslikku kulgu. Võimaldab saada vahetut teavet või otsesid ja isiklikku suhtlust vaadeldavate protsesside, sündmuste ja rühmade tegevusega (Vihman 2012: 48).

Aktiivõppe on tulemuslik rühmades, sest kiiremad ja tugevamad õppijad saavad teisi järele aidata. Tänu üksteisele õpetamise ja üksteiselt õppimisele õpivad kiiremad õppijad, kuidas teisi aidata, suureneb õpilaste austus üksteise vastu ja õpetatavad saavad rohkem tähelepanu kui ainult õpetajakeskse lähenemisega. Üksteise aitamine õpetab ka aktsepteerima erinevaid vaatenurki ja arvamusi (Salemi, 2002: 721-731).

Aktiivõppe meetodid annavad võimaluse töötada terve rühmaga korraga ja tekitavad õpilastes õpitava aine vastu suuremat huvi. (Avikainen, 2015: 11) Kuna aktiivõppe puhul ei pruugi

õpetaja kõiki tulemusi ette näha, õpib iga kord ka õpetaja oma õpilastelt midagi uut (Salemi 2002: 721-731).

Õpilasekesksel õppel on ka oma negatiivsed küljed. Üheks põhjuseks on see, et seda vastandatakse õpetajakesksele pedagoogikale. Mõneti tähendab õpilaste aktiivne osalemine õpetaja rolli tähtsuse vähenemist ja muutusi õpilaste käitumises (Mascolo, 2009). Takistuseks võib saada ka see, et mõned õpilased ei soovi grupis töötada, sest nad on harjunud passiivsema õppetööga. Aktiivõppe tõttu peavad nad aga oma harjumuspäraseid õppimisviise muutma. (Wolfe, 2006: 77–82)

Samuti võivad õpilased võõrkeele tunnis soovida rohkem rääkida oma emakeeles (Jones 2007: 3), sest kardavad teha vigu või ei pööra õpetaja sellele piisavalt tähelepanu. Võib esineda ka olukord, et õpilased vaid väliselt näivad aktiivselt kaasatuna, kuid tegelikult võtavad vaid informatsiooni vastu. Probleem on selles, et kuigi tunnis kasutatakse aktiivõpet, on õpetaja poolt eeldatavad tulemused orienteeritud siiski sellele, et õpilane peab kindla informatsiooni pähe õppima ja selle hiljem taasesitama. (Kane 2004: 275–286)

Aktiivõppe meetodite kasutamisega seotud ebakõlad võivad tuleneda ebapiisavast toetusest juhtkonna poolt.

Miinustena saab välja tuua ettevalmistamisele ja läbiviimisele kuluva suurema ajakulu, sest õpetaja peab hästi läbi mõtlema, millised meetodid paremini sobivad lastele. Suuremast ajakulust tulenevalt ei pruugi jõuda kõiki vajalikke teemasid käsitleda ja õpetaja peab valima, millised teemad katta aktiivõppega (McClanahan & McClanahan, 2002: 92-96).

Samuti ei pruugi aktiivõppe meetodid kõigile õpilastele sobida. Igas klassis on õpilasi, kellel sobib passiivsem roll õppimisel (Wolfe, 2006: 77–82).

1.4. Õpetaja roll aktiivõppe meetodite kasutamisel

Aktiivõppes on õpetaja roll tegevusi korraldada, õpilasi suunata, nõustada ja toetada, olla õpilasele võrdseks partneriks, mitte infomonopoli ainuvalitsejaks. Aktiivõppes on õpetaja loov, leidlik, avatud ja ettevõtlik. Aktiivõppe meetodite kasutamine eeldab, et õpetaja ise on loomingulisest lähenemisest, loovast õpetamisest huvitatud ning suudab luua sobiva õpikeskkonna, mis ulatub osaliselt klassiruumist ja tunnist väljapoole. (Baum-Valgma. Šmõreitsik 2010: 7).

Aktiivõppe meetodid on iseenesest väga põnevad ja huvitavad, mis lubavad meid kasti piiridest välja astuda. (Vihman 2016: 6) Aktiivõppe meetodid on õpilasekesksed, mis tähendab õpilase enda aktiivset tegutsemist ja otsustamist ja õpetaja on selles pigem suunaja, kes aitab eristada olulist ebaolulisest. Õpilasekeskse lähenemise puhul arvestatakse õpilaste vajadustega ja huvidega, õpetaja julgustab neid aktiivselt osalema õppeprotsessis. (Jones 2007: 4-5) Õpetaja on suunaja ja õpilasi tuleb innustada uurima ja esitama küsimusi, et veenduda saadava informatsiooni õigsuses.

1.5. Varasemad uurimused

Uurimustest on selgunud, et mõned õpetajad kasutavad võõrkeele õpetamisel lisaks traditsioonilistele meetoditele ka aktiivõppe meetodeid. Näiteks uurimusest inglise keele kui võõrkeele õpetamisest Türgis selgus, et rohkem kui pooled uuringus osalenutest kasutavad võõrkeele õpetamisel erinevaid lähenemisi: rollimänge, paaristööd ja interaktiivseid võtteid (Gocer, 2010: 296-219).

Viimasel aastakümnel on õueala kui õpikeskkonda on uurinud Rootsi pedagoogid ja teadlased, nendest üks tuntumaid, kes on mõjutanud oluliselt ka Eesti õpistrateegiaid, on Anders Szczepanski. A. Szczepanski on korduvalt pidanud loenguid ja juhendanud õuesõppealaseid kursusi Tallinna Ülikoolis, Tartu Ülikoolis ja Eesti Koolimetsade Ühenduse suvekursustel. Rootsis on uuritud koolieelikute päevakeskuste õuealade struktuuri ja psühhomotoorse arengu erisusi ning leitud seosed:

- Lastel on loomulik vajadus mängude järele, milles on palju meelelisust, laiahaardelisust ja erinevaid füüsilisi tegevusi;

- Nende vajaduste puudulikul rahuldamisel ilmneb kehvem motoorne areng ja halvem keskendumisvõime;

- Halvem keskendumisvõime ilmnes ka vaesema õuemaastikuga laste seas;

- Loodusrikka õuealaga lastel kujuneb hoolivam ja vähem agressiivne käitumine. (Kont, Ehlvest, 2013: 3)

Eestis on uuritud aktiivõppe meetodite kasutamist Pärnu koolide III kooliastme muusikaõpetuse tundides. Uurimuse käigus olid läbi viidud intervjuud õpetajatega ja õpilastega

ja sellest selgus, et õpetajad kasutavad erinevaid aktiivõppe meetodeid muusikaõpetuse tundides.

Aktiivõppe meetodite kasutamine aitab noorel õpetajal kiiremini saavutada kogunud pedagoogiga võrdseid tulemusi (Leuhin, Kärberg, 2005: 26). Uuritud on tõenäosust aktiivõppe kasutamise ja eksami tulemuste vahel (Freeman, Eddy, McDonough, Smith, Okoroafor, Jordt, Wenderoth, 2014: 8410–8415). Autorid leidsid, et õpilased, kes osalesid kursusel tavalises loenguvormis, olid 1,5 korda tõenäolisemad eksamil läbi kukkuma, kui need, kes läbisid sama kursuse aktiivõppe meetodeid kasutades (Freeman, Eddy, McDonough, Smith, Okoroafor, Jordt, Wenderoth, 2014: 8410–8415).

Miller ja Metz (2014: 246-252) kirjutavad, et aktiivõppe meetodite kasutamine erinevates õppeainetes, samuti võõrkeele õpetamisel, on enamasti tulemuslik. Õppetegevuses kasutatavad koostöö meetodid aitavad kaasa õpilaste nii kommunikatiivsetele keeleoskustele kui ka sotsiaalsete oskuste arendamisele. Kuigi aktiivõppe meetodite kasutamisel on mitmeid positiivseid tulemusi, ei kasuta õpetajad neid alati sihipäraselt.

2.KELEKÜMBLUSMETOODIKA PÕHIMÕTTED JA SELLE SEOS AKTIIVÕPPEGA

2.1 Keelekümblusmetoodika kasutus Eestis

Eestis rakendatakse programmi enamasti vene õppekeelega lasteaedades ja põhikoolides. Ühesuunalise keelekümbluse puhul on sihtkeeleks eesti keel, kahesuunalise keelekümbluse puhul on sihtkeeled eesti keel ja vene keel. Eestis alustatakse keelekümblusprogrammiga kas lasteaias või koolis (alates 1. klassist või teisest kooliastmest). (KKE)

Kui keelekümblusega Eestis 2000. aastal alustati, osales programmis neli kooli. 2012. aasta kevadel lõpetas gümnaasiumi esimene lend varase keelekümblusprogrammi õpilasi ning 82 õpilasest tervelt 25 protsenti lõpetas kooli kuld- või hõbemedaliga. Need noored olid esimesed, kelle õpingud toimusid nii eesti kui vene keeles kogu põhikooli ja gümnaasiumi ulatuses. 2017. aasta lõpuks oli keelekümblusprogrammiga liitunud 63 lasteaeda ja 37 kooli ning programmis osaleb üle 10000 õpilase. (KKE)

Alates 2013. aastast koordineerib keelekümblustegevusi Innove keelekümbustuskeskus. Innove korraldab keelekümbluste valdkonnas koolitusi ja nõustamist lasteaedade-koolide pedagoogidele ja haridusametnikele. Toetab vene õppekeelega lasteaedade eestikeelset õpet ja eesti keele õpet piirkondlike metoodikakeskuste kaudu. (KKE)

Kümbluslastele on väga oluline kodude toetus. 2004. aastast alustas tegevust keelekümbustusprogrammi lastevanemate liit (KLL), kus kogemustega lapsevanemad pakuvad tuge uute keelekümbustusprogrammiga liitunud laste vanematele ning teevad koostööd koolide ja lasteaedadega. (KKE)

2.2. Keelekümbustusmetoodika põhimõtted

Keelekümbustusprogramm on keeleõppe programm, mille eesmärgiks on anda õpilasele teise keele funktsionaalne oskus, mis võimaldab integreeruda ühiskonnas, kaotamata oma emakeelt ja rahvuslikku identiteeti. (Hairullina 2009: 15)

Keelekümbustus on kakskeelse õppe levinuimaid ja põhjalikumalt läbi uuritud ning efektiivsemaid vorme. Keelekümbluste eesmärgiks on saavutada võrdselt head oskused nii emakeeles kui ka teises keeles (KKE). Meetodit on maailmas kasutatud juba kolm aastakümnet (Pöder 2004: 12).

Keelekümbustusmetoodika eelis on see, et see ei eelda keskkonnamuutust. Laps läviv emakeelses keskkonnas, ainult õppetöö käib eesti keeles (Hairullina, 2009: 15).

Keelekümbustusprogrammi eesmärgiks ei ole asendada üht keelt teisega või muude ainete õpetamist keeletundidega, vaid lisada õpilase pagasisse veel ühe keele valdamise oskus. Keelekümbustersünnas ei kasuta õpetaja tõlkimist, vaid kordamist ja näitlikustamist (Hairullina, 2009: 20).

Õppetöö üldeesmärgid on: kujundada lapse toimetulek keelekümbustersünnas, anda üldiseid teadmisi (matemaatilised mõisted, kirja- ja lugemisoskuse eeldused, käelised tegevused, äratada huvi avastamise ja uurimise vastu), valmistada laps ette keelekümbustusprogrammi jätkamiseks koolis. Kogu õppe- ja kasvatustegevus toimub vaid kümbustuskeeles ja võetakse arvesse laste oma kultuur ja tutvustatakse ka teise keele kultuurist pärit tavaid ja kombeid. Lapsed omandavad keele loomulikus sotsiaalses keskkonnas suheldes ning mõtestatud tegevustes (Buinitskaja, 2014: 26).

Hairullina Fljuza (2009: 20) oma magistritöös kirjutab, et keelekümblyse õpetaja räägib lastega ainult keelekümblyskeelt, lapsevanematega aga lapse emakeelt. Keelekümblyprogrammis peab õpetaja kindlustama selle, et lapsed saaksid aru tema öeldust. Kasutatakse erinevaid õpetusviise, näitlikustatakse ja korratakse mõtet teiste sõnadega, seletatakse üle. Õpetajaga püüavad õpilased rääkida keelekümblyskeeles ja õpetajad innustavad neid selleks. Mõned lapsed tõlgivad seda, mida õpetaja ütleb. Nii saab õpetaja tagasisidet selle kohta, kuidas temast aru saadi. Esimese aastaga suudab laps aru saada õpetaja kõnest, suudab end õpitud sõnavara piires väljendada eesti keeles (igapäevategevused, läbitud teemad).

Ülle Rannut (1999: 15) juhib tähelepanu sellele, et keelekümbly aitab säilitada lapse rahvulikku identiteeti, kuid samas võimaldab õpitava keeleoskuse kaudu saavutada metakultuurset pädevust. Seega soodustab keelekümbly erinevate rahvuste omavahelist paremat mõistmist, läbisaamist ja lõimumist ühiskonda. Keelekümblyse tähtsamaid printsiipe on see, et keeleõpe ei tohi mõjutada laste kultuurilist identiteeti.

Logopeedilised probleemid ei takista teise keele õpet. Keelekümblyprogrammi kohaselt omandab laps teise keele oma emakeele tasemel, mis tähendab, et laps areneb muus keeles niisama kaugele, kui kaugele on ta arenenud oma emakeeles. Keelekümblyrühmas on lastel keelega harjumiseks terve päev (Hairullina 2009: 21).

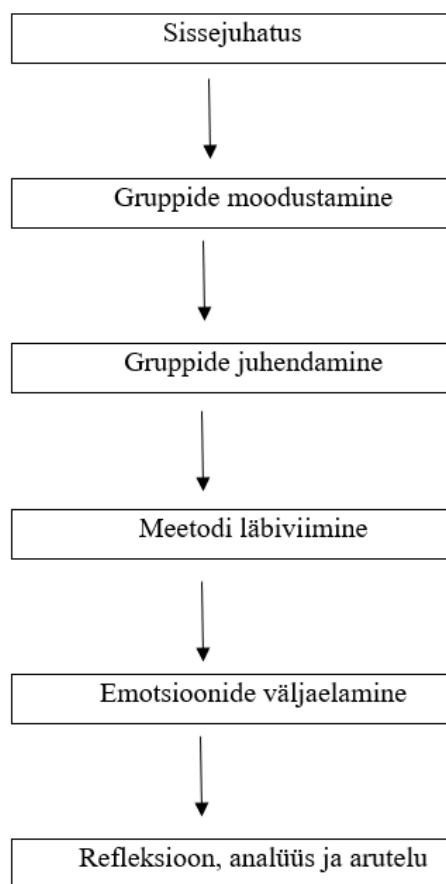
2.3. Aktiivõppe meetodite kasutamine õppetegevuses keelekümblyrühmas

Aktiivõppe meetodite kasutamine võimaldab õpilasi aktiveerida õppetunnis, muuta õppeprotsess huvitavaks ja selle kudu suurenda õpitahet keele omandamise vastu. Sageli õpivad õpilased paremini midagi tehes kui lugedes, kuulates või vaadeldes. Õpetaja poolt loodud õpituatsiooni kaudu saavad õpilased kogeda uudseid olukordi ning avastada nende jaoks mingeid uusi seaduspärasusi. Selliseid, kogemusõppel põhinevaid aktiivõppe meetodeid võib kasutada väga mitmetel eesmärkidel. Õpitulemuste saavutamise kõrval on aktiivõppe meetodid väga efektiivsed ka kasvatuslike eesmärkide saavutamisel ning igapäevaeluks toimetulekuoskuste omandamiseks. (Salumaa, Talvik, Saarniit 2004: 7-8)

Aktiivõppe meetodite olemuslikud tunnused:

- neil on õpetuslik eesmärk;
- õpetajale on eelnevalt teada, millised on tegevused meetodi kasutamise ajal ja millise lõpptulemuseni need tegevused viivad;

- võib olla teatud võistluselement osalejate vahel;
- õpilaste omavahelise suhtlemise tase on intensiivne kas tegevuste ajal või refleksiooni faasis;
- toimub reflekteerimine ning toimunust järelduste tegemine;
- meetodil on selgelt defineeritud õppimise eesmärk ja tulemus, mida saab õpilastega arutada;
- on seotud oskustega eelkõige suhtlemise ja iseendaga toimetuleku valdkonnas ning puudutavad väärtusi, mis on seotud inimeste koostoimimisega gruppides. (Salumaa, Talvik, Saarniit 2004: 8-9)

Joonis 2. Aktiivõppe meetodite rakendamise 6 peamist etappi (Salumaa, Talvik, Sarniit, 2004: 9)

Keelekümblusrühmas on erinevaid võimalusi kasutada aktiivõpet. Aktiivõppeks nimetame kõike, kus õpilased ei ole kuulajad, vaid aktiivsed tegutsejad. Aktiivõpe eeldab, et sama materjaliga opereeritakse korduvalt erineval viisil, luues niimoodi seoseid elu ja teistes tundides õpituga. Need võimaldavad kasutada õpitut praktikas ja uue materjali õppimisel.

(Leuhhin, Kärberg 2005: 24) Praktilise tegevuse kaudu omandatakse uusi teadmisi ja seostada teadmisi reaalse eluga, hakatakse rääkima, kuulama, kaasa mõtlema, arutlema.

Keelekümbluses on rakendatud aktiivõppe meetodid ja võtted, mis ergutavad laste aktiivsust ja initsiatiivi, pakuvad avastamis- ja vabadusrõõmu, äratavad uudishimu ja soodustavad iseseisva ja kriitilise mõtlemise arengut. Täites erinevaid ülesandeid rõhutatakse keelelist arengut ning suhtlemisoskuste parendamist. Oluline roll on rühmatöödel, kus lapsed tegutsevad ühise eesmärgi saavutamise nimel, arvestades paika pandud reeglite ja rühmakaaslaste iseärasustega. Aktiivõpet iseloomustab suhtlemisaktiivsus, mis on nii praktiliste tööde kui ka rühmatööde korral väga kõrge. (Töldsepp, 1999: Haridus 2)

Aktiivõppe meetod, põhineb oskuste omandamisel läbi praktilise tegevuse, ühendab mitmed lähenemisviisid, paneb lapsed situatsiooni, kus nad on sunnitud rääkima, kuulama, kaasa mõtlema. Aktiivõppes kasutatakse peamiselt koosõppe vorme: paaris- ja rühmatööd. Koos õppides töötavad õppijad sageli paremini kui üksi, sest nad saavad kasutada kaaslaste teadmisi ja kogemusi, teema ühine arutamine tuleb mõistmisele kasuks. Motivatsiooni lisab ka vastutustunne kaaslaste ees. (Baum-Valgma, Šmõreitsik 2010: 8)

3. UURIMISMETOODIKA

Antud uuringu eesmärgiks on välja selgitada, kuidas aktiivõppe meetodite kaudu saab muuta aine- ja keeleõpe huvitavamaks, aktiivsemaks, emotsionaalsemaks ja efektiivsemaks. Töö eesmärk katseliselt näidata, kuidas muutub laste aktiivne ja passiivne sõnavara, kasutades aktiivõppe meetodeid ja näidata, et aktiivõppe mõjutab positiivselt lapsi keeleoskuse arendamisel. Käesolev peatükk on jagatud kaheks alapeatükkideks. Esimeses alapeatükis kirjeldatakse valimit ja antakse ülevaate uurimisprotseduurist. Järgnevalt kirjeldatakse analüüsimise meetodit.

3.1. Valim ja uurimisprotseduuri kirjeldus

Käesolev uurimus viidi läbi 2019. aasta talvel - jaanuaris ja veebruaris. Uuringus osalesid Tallinna Loitsu Lasteaia 5-6 aastased lapsed. Valimisse kuulunud keelekümblusrühma lapsed.

Olid läbiviidud praktilised õppetegevused Tallinna Loitsu lasteaias: kahe keelekümblusrühma, 5-6 aastaste lastega. Esimese rühma lapsed („Lepatriinud“) omandasid sõnavara ja olid õppeprotsessi passiivsed osalejad (laste arv eristas kohaolijatest). Teise rühma lapsed

(„Mesimumm“) omandasid sõnavara aktiivõppe meetodi kaudu ja olid aktiivsed osalejad õppeprotsessis (laste arv eristas kohalolijatest).

Uuringu läbiviimiseks olid koostatud hindamise tabelid ja pildi materjalid, laste keele oskuste hindamiseks, järgnevatel teemadel: „Aastaajad“, „Metsloomad ja linnud“, „Liiklus“ ja „Ära viska prügi maha, loodusel on muidu paha“ (LISAD 1-10). Intervjuu oli läbiviidud iga lapsega individuaalselt, uuringu algusest lõpuni. Intervjuu ajal täideti tabelis laste aktiivset ja passiivset sõnavara. Laste sõnavara kasutamise oskus oli hinnatud punktides ja võrreldud omavahel. Tulemused olid fikseeritud tabelitesse (LISA 1, 3, 5, 9).

Õpetajatega oli kokku lepitud, et mõlemates rühmades käsitletakse nelja nädala jooksul sarnaseid teemasid. Praktilisi tegevusi kahes rühmas viis läbi töö autor: „Mesimumm“ ja „Lepatriinud“. Tegevuses osalesid varem testitud lapsed. Iga praktiline tegevus on kirjeldatud (Praktilise tegevuse kirjeldamine).

3.2. Analüüsimise meetod

Analüüsi hõlbustamiseks grupeerisin vestluse tulemused kahte gruppi:

- a) Laste teadmised enne praktilise tegevuse läbiviimist
- b) Laste teadmised pärast praktilise tegevuse läbiviimist

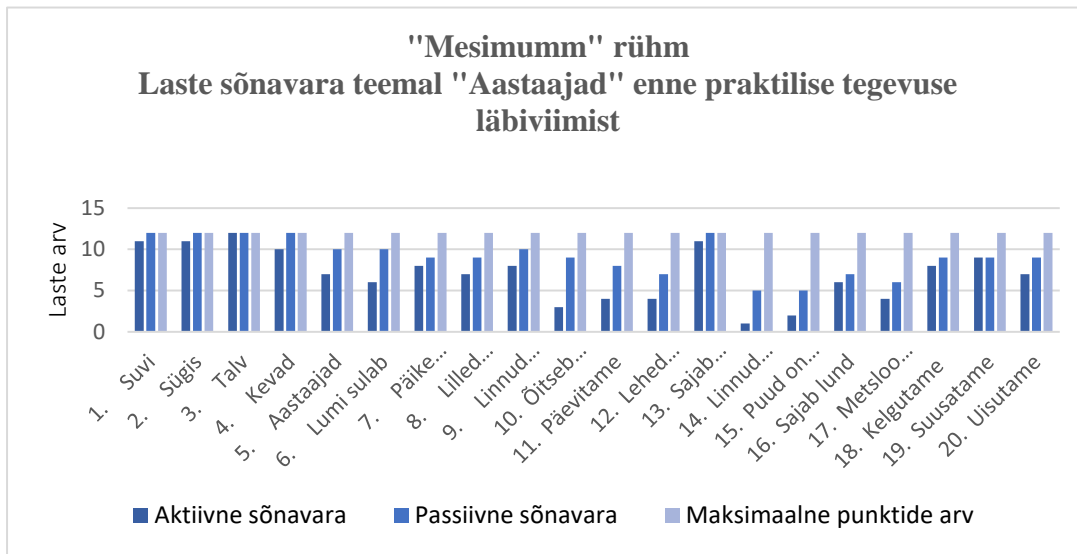
4. LASTE TEADMISED

4.1. Laste teadmised enne uuringu algust

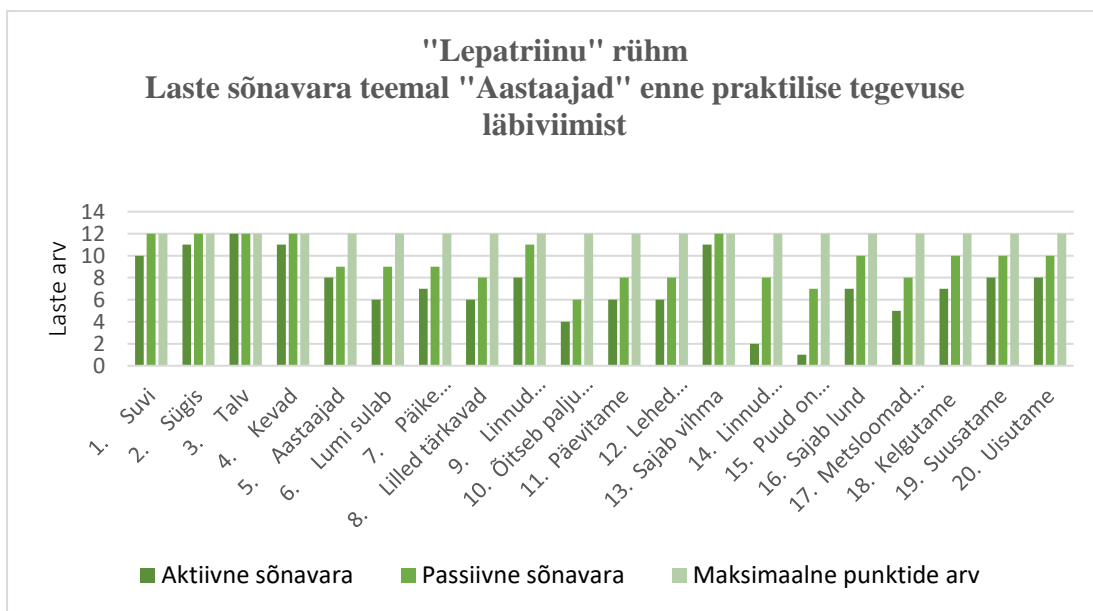
Laste sõnavara hindamiseks teemal „Aastaajad“ enne praktilise tegevuse läbiviimist oli testitud 12 last „Mesimumm“ rühmas ja 12 last „Lepatriinud“ rühmast. Lastevanus 5-6 aastat. Aktiivse sõnavara hindamiseks oli tehtud eraldi hindamise tabel (LISA 1) ning eraldi samas tabelis hinnati passiivset sõnavara. Laps pidi nimetama aastaegade tunnused eesti keeles. Passiivse sõnavara hindamiseks töö autor palus eesti keeles näidata tema pool küsitud tunnust pildi peal, kui laps teadis vastust, siis näitas pildi peal. Maksimaalne punktide arv oli 20 palli. Aktiivne sõnavara sisaldab sõnu, mida laps kasutab kõnes. Passiivse sõnavara on sõnad, mida laps näitab ja teab, vaid ei kasuta kõnes.

Laste sõnavara hindamine näitas, et esimese „Mesimumm“ rühma lastel aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 57%, passiivne sõnavara oli 75% (Joonis 3). Teises

rühmas „Lepatriinud“ laste aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 60%, passiivne sõnavara 79% (Joonis 4).

Joonis 3. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Aastaajad" enne praktilise tegevuse läbiviimist

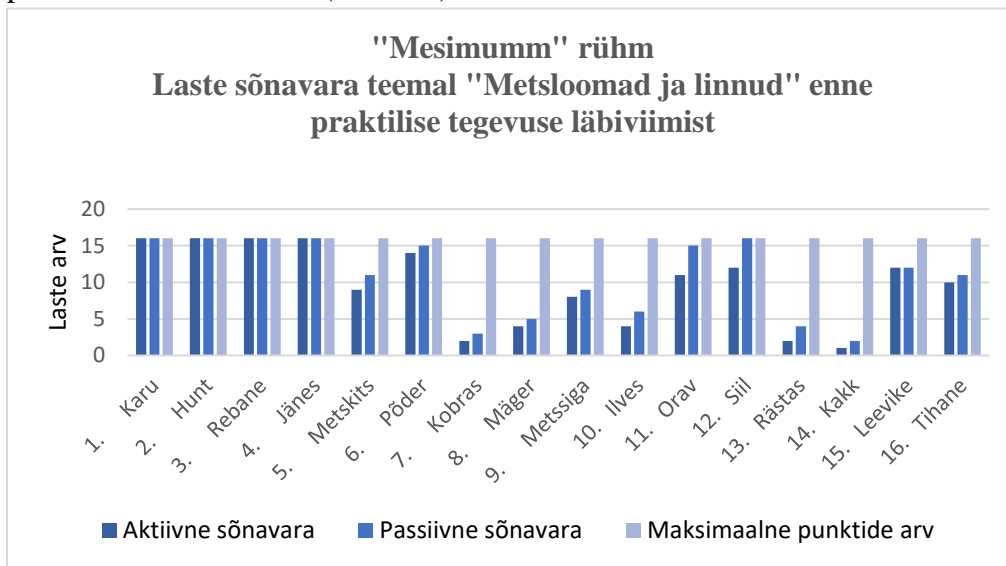

Joonis 4. "Lepatriinu" rühm. Laste sõnavara teemal "Aastaajad" enne praktilise tegevuse läbiviimist

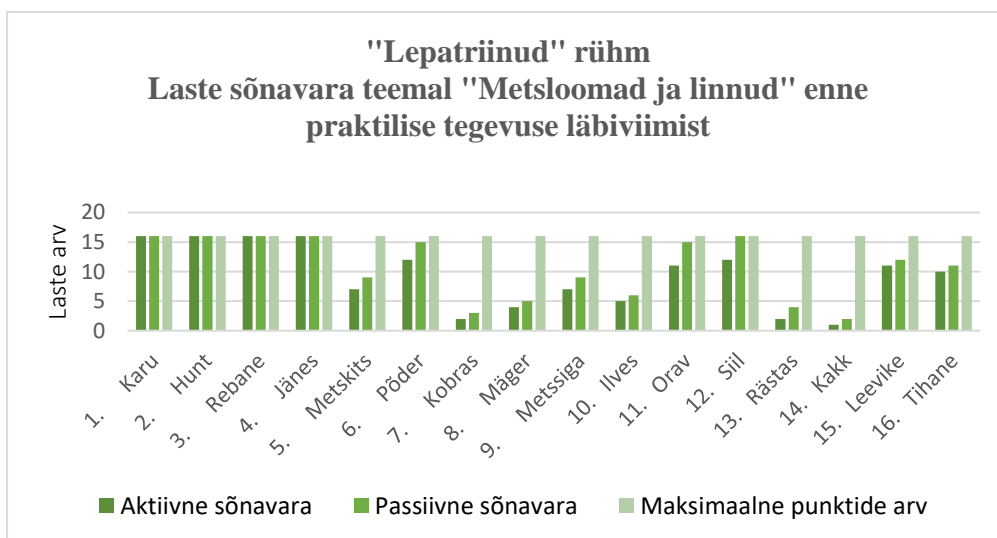
Laste sõnavara hindamiseks teemal „Metsloomad ja linnud“ enne praktiliste tegevuste läbiviimist oli testitud 16 last „Mesimumm“ rühmast ja 16 last „Lepatriinud“ rühmast. Laste vanus 5-6 aastat. Aktiivse sõnavara hindamiseks oli tehtud eraldi hindamise tabel (LISA3)

ning eraldi samas tabelis hinnati passiivset sõnavara. Lapse aktiivse sõnavara hindamiseks pakuti talle suur plakat teemal „Mets“, kus oli kujutatud 16 looma. Laps pidi nimetama loomi eesti keeles. Passiivse sõnavara hindamiseks töö autor palus eesti keeles näidata tema poolt nimetatud looma ja kui laps teadis seda looma, siis näitas plakatil. Maksimaalne punktide arv sellel teemal oli 16 palli.

Laste sõnavara hindamine näitas, et esimese „Mesimumm“ rühma lapsel aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 59 %, passiivne sõnavara oli 67% (Joonis 5). Teises rühmas „Lepatriinud“ laste aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 57%, passiivne sõnavara 66% (Joonis 6).

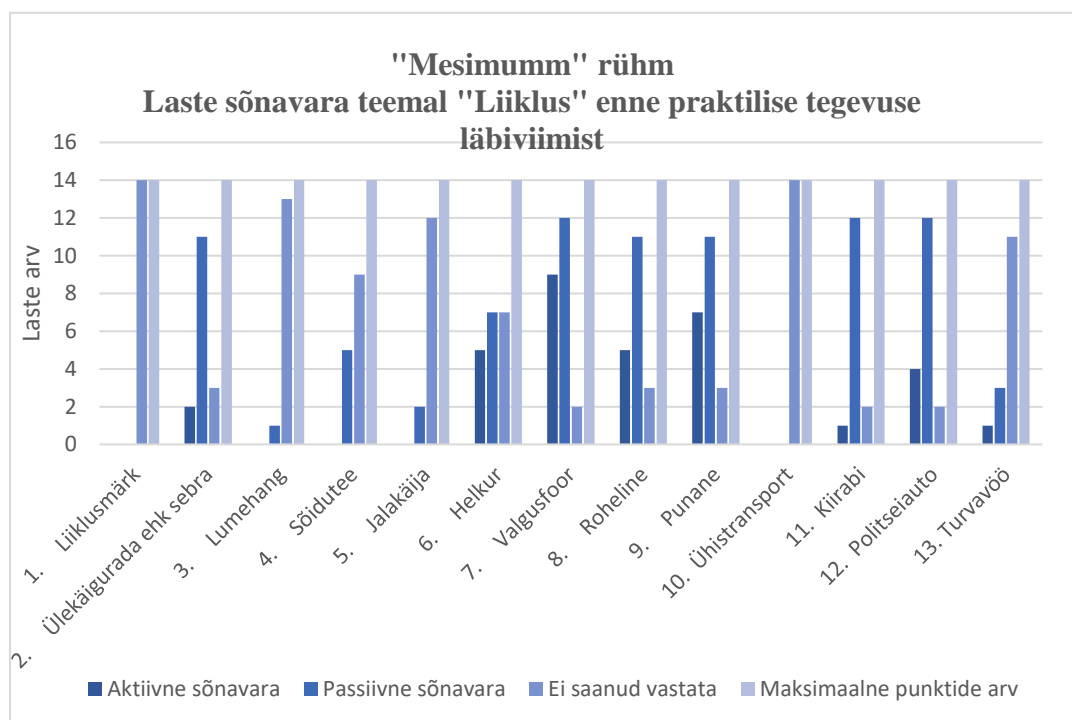
Joonis 5. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Metsloomad ja linnud" enne praktilise tegevuse läbiviimist

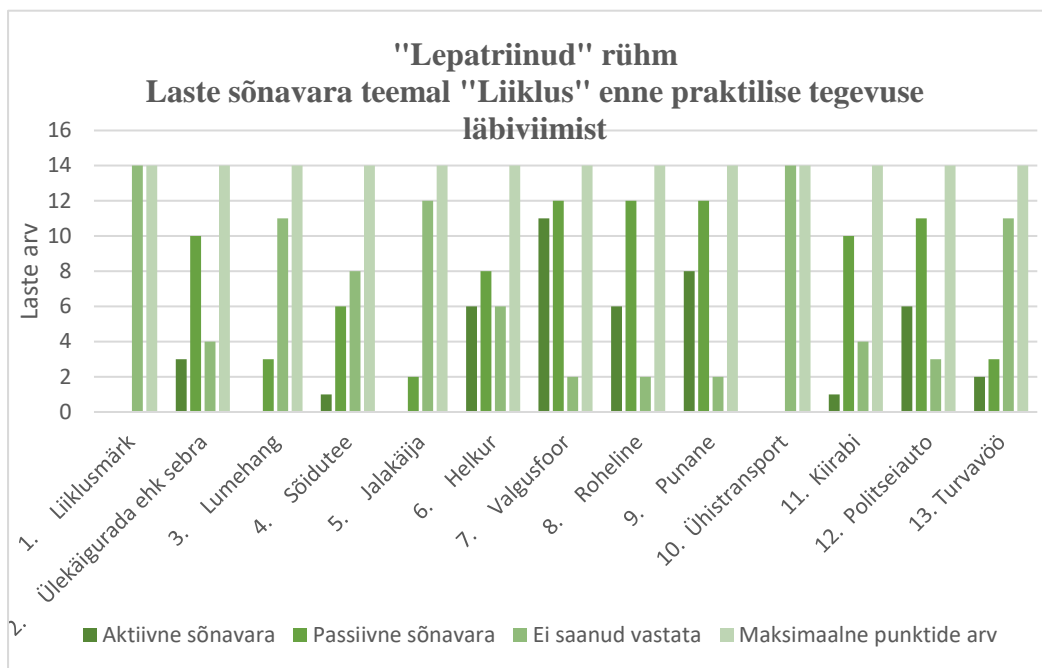
Joonis 6. "Lepatriinud" rühm. Laste sõnavara teemal "Metsloomad ja linnud" enne praktilise tegevuse läbiviimist

Laste sõnavara hindamiseks teemal „Liiklus“ enne praktiliste tegevuste läbiviimist oli testitud 14 last „Mesimumm“ rühmast ja 14 last „Lepatriinud“ rühmast. Laste vanus 5-6 aastat. Aktiivse sõnavara hindamiseks oli tehtud eraldi hindamise tabel (LISA 5) ning eraldi samas tabelis hinnati passiivset sõnavara. Lapse aktiivse sõnavara hindamiseks olid valmistatud 11 küsimust (LISA 6). Laps pidi vastama küsimustele eesti keeles. Passiivse sõnavara hindamiseks töö autor palus lapsi näidata pildi peal vastust küsimusele. Maksimaalne punktide arv sellel teemal oli 12 palli.

Laste sõnavara hindamine näitas, et esimese „Mesimumm“ rühma lapsel aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 19%, passiivne sõnavara oli 48%, ei saanud vastata 52% (Joonis 7). Teises rühmas „Lepatriinud“ laste aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 24%, passiivne sõnavara 49%, ei saanud vastata 51% (Joonis 8).

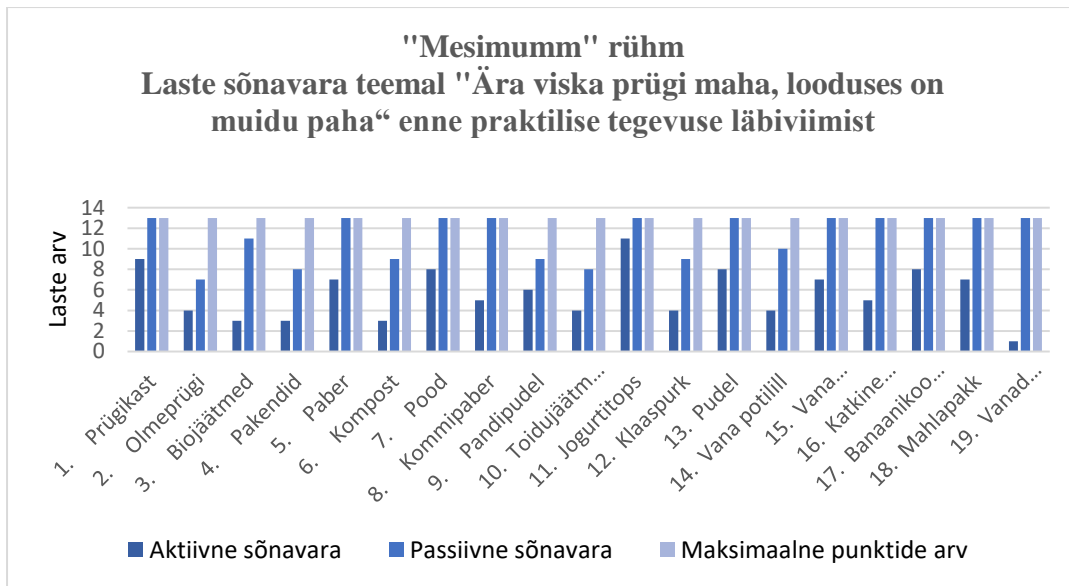
Joonis 7. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Liiklus" enne praktilise tegevuse läbiviimist

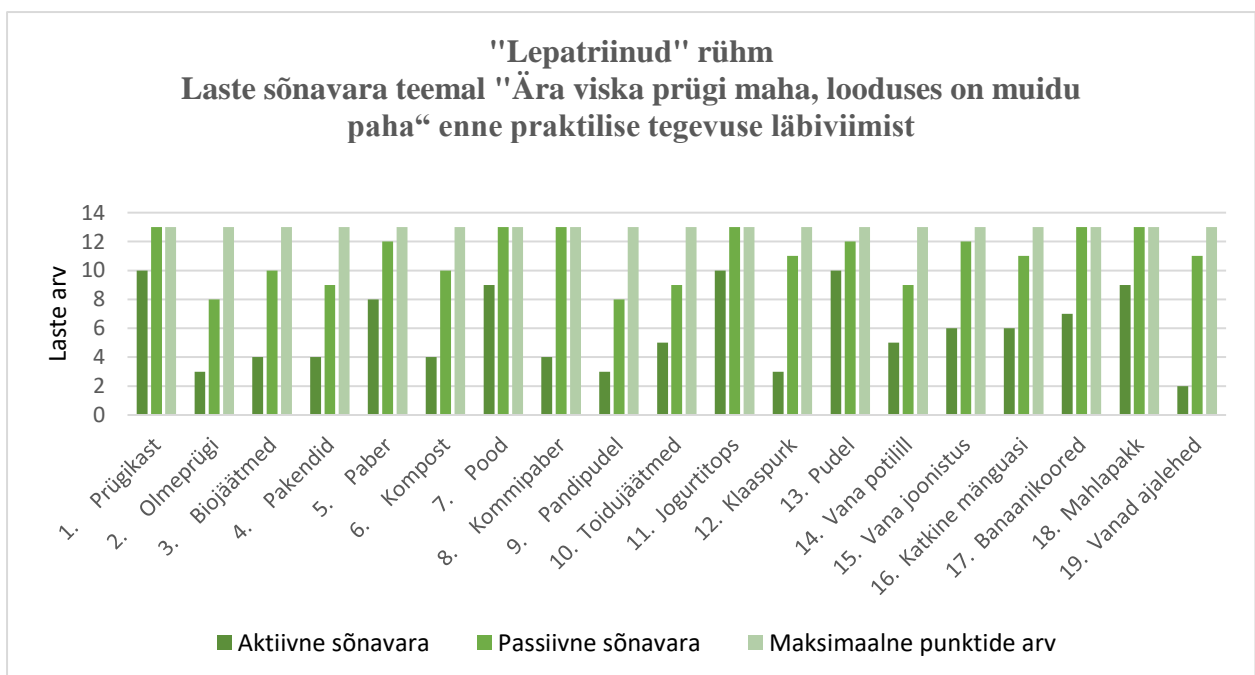
Joonis 8. "Lepatriinud" rühm. Laste sõnavara teemal "Liiklus" enne praktilise tegevuse läbiviimist

Laste sõnavara hindamiseks teemal „Ära viska prügi maha, loodusel on muidu paha“ enne praktiliste tegevuste läbiviimist oli testitud 13 last „Mesimumm“ rühmast ja 13 last „Lepatriinud“ rühmast. Laste vanus 5-6 aastat. Aktiivse sõnavara hindamiseks oli tehtud eraldi hindamise tabel (LISA 9) ning eraldi samas tabelis hinnati passiivset sõnavara. Lapse aktiivse sõnavara hindamiseks pakuti talle pildid teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“. Laps pidi nimetama pildil olevat eset eesti keeles. Passiivse sõnavara hindamiseks töö autor palus last näidata tema poolt nimetatud eset ning kui laps teadis antud eset, siis näitas pildil. Maksimaalne punktide arv sellel teemal oli 19 palli.

Laste sõnavara hindamine näitas, et esimese „Mesimumm“ rühma lapsel aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 43%, passiivne sõnavara oli 86% (Joonis 9). Teises rühmas „Lepatriinud“ laste aktiivne sõnavara enne praktilisi tegevusi läbiviimist oli 45%, passiivne sõnavara 85% (Joonis 10).

Joonis 9. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha" enne praktilise tegevuse läbiviimist.

Joonis 10. "Lepatriinud" rühm. Laste sõnavara teemal "Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha" enne praktilise tegevuse läbiviimist

4.2. Praktilised tegevused lasteaias 5.-6.-aastaste laste keelekümbelrühma

Igas rühmas oli läbiviidud üks õppetegevus seotud teemaga üks kord nädalas nelja nädala jooksul. Õppetegevused igas rühmas olid läbiviidud nädala alguses.

1) Tegevused teemal „Aastaajad“

Töö autor viis rühmas „Lepatriinud“ läbi praktilise õppetegevuse teemal „Aastaajad“ Tegevuse kestus oli 30 minutit. Tegevuses osales 12 last. Õppetegevuse ajal töö autor tutvustas lastele aastaaegu ja nende tunnuseid. Tegevuse ajal töö autor kasutas traditsioonilist meetodit teema tutvustamiseks: jutustamine ja piltide näitamine. Teema kinnistamiseks iga laps joonistas ühe aastaaja oma valikul.

Oli läbiviidud praktiline õppetegevus teemal „Aastaajad“ rühmas „Mesimumm“, aktiivõpe meetodi kaudu. Tegevus kestus 35 minutit. Tegevuses osales 12 last. Tegevuse ajal töö autor viis läbi arutelu lastega aastaegade kohta. Peale seda, lapsed olid jagatud neljaks rühmaks ja iga rühm pidi valmistama mõistekaardi iga aastaaja kohta. Peale mõistekaardi valmistamist, iga rühm esitas teistele lastele oma aastaaja tunnused. Teema kinnistamiseks lapsed mängisid mängu, kus iga laps pani erinevad aastaaja tunnused õigetesse kohtadesse, suure plakati peal.

Esimesel juhul, kui õppetegevus oli läbiviidud rühmas „Lepatriinud“, on lapsed õpeprotsessi passiivsed osalejad. Teema näitlikustamiseks kasutatakse valdavalt pildimaterjali ja tiginetakse vestlustele ja aruteludele, kus suurem keelelis kõneline koormus langeb õpetajale.

Teisel juhul, kui töö autor kasutab aktiivõppe meetodeid on lapsed õpiprotsessi aktiivsed osalised ja keele omandamine toimub läbi aktiivse mängulise tegevuse: rühmatöö, ajurünnak ja mäng.

2) Tegevused teemal „Metsloomad ja linnud“

Töö autor viis rühmas „Lepatriinud“ läbi praktilise õppetegevuse teemal „Metsloomad ja linnud“. Tegevuse kestus oli 30 minutit. Tegevuses osales 18 last, nendest 16 last, olid enne tegevust testitud. Õppetegevuse ajal töö autor tutvustas lastele loomi ja linde, kasutades pilte. Lapsed kordasid nimetusi õpetaja järgi. Peale tutvustamist töö autor viis läbi lastega mängu. Töö autor nimetas looma või linna nimetuse ning lapsed pidid valima piltide hulgast õiget pildi ja asetama õigesse karpis: „Loomad“ või „Linnud“. Laste teadmiste kinnistamiseks, töö

autor andis lastele erinevaid lindude ja loomade šabloone. Lapsed ise valisid, millist lindu või loomi nad tahtsid maalida.

Töö autor viis rühmas „Mesimumm“, läbi praktilise õppetegevuse teemal „Metsloomad ja linnud“ kasutades aktiivõpe meetodit. Tegevus kestus oli 30 minutit. Tegevuses osales 16 last. Õppetegevus viidi läbi õues. Õppetegevuse alguses töö autor näitas lastele loomade pilte. Lastele oli valmistatud ette maastikumäng. Lapsed jagati kolme rühma, rühmad loositi. Kahes rühmas oli 6 last ja ühes rühmas 5 last. Iga laste rühm sai tabeli, kus olid kujutatud erinevad mustavalged pildid loomadega/lindudega ja liimi. Lasteaia territooriumil oli 3 jaama. Igas jaamas oli täiskasvanu (kaks õpetajat ja õpetaja assistent). Lapsed pidid sisenema igasse jaama läbides takistusriba (kitsas tee mööda puitplaati, kangast tunnel ja „kolme rõnga labürint“). Jaamas lapsed said värvilisi pildi, mida nad tabelisse kleepisid, juhul kui nad nimetasid õigesti looma nime eesti keeles.

Esimesel juhul, kui õppetegevus oli läbiviidud rühmas „Lepatriinud“, on lapsed õpeprotsessi passiivsed osalejad ja olid kaastatud ainult kunsti tegevusse. Teema näitlikustamiseks kasutatakse valdavalt pildimaterjali ja tiginetakse vestlustele ja aruteludele, kus suurem keelelis kõneline koormus langeb õpetajale.

Teisel juhul, kui töö autor kasutab aktiivõppe meetodeid on lapsed õpiprotsessi aktiivsed osalised ja keele omandamine toimub läbi aktiivse mängulise tegevuse: maastikumäng.

3) Tegevused teemal „Liiklus“

Rühmas „Lepatriinud“ viidi läbi tegevus teemal „Liiklus“. Tegevus kestus oli 35 minutit. Tegevuses osales 14 last. Teemade tutvustamiseks töö autor kasutas jutustamist ja piltide näitamist. Teema kinnistamiseks lapsed pidid joonistama ja maalima liiklusmärke.

Rühmas „Mesimumm“ viidi läbi õppekäik teemal „Liiklus“. Õppekäik kestis 45 minutit. Tegevuses osales 14 last. Tegevuse ajal lapsed uurisid oma lasteaia lähiümbrust ja täitsid töölehti. Lapsed pidid märkama erinevaid liiklusmärke, mida nad maalisid (joonistasid), kui tulid tagasi tuppa.

Esimesel juhul, kui õppetegevus oli läbiviidud rühmas „Lepatriinud“, on lapsed õpeprotsessi passiivsed osalejad ja olid kaastatud ainult kunsti tegevusse. Teema näitlikustamiseks kasutatakse valdavalt pildimaterjali ja tiginetakse vestlustele ja aruteludele, kus suurem keelelis kõneline koormus langeb õpetajale.

Teisel juhul, kui töö autor kasutab aktiivõppe meetodeid on lapsed õpiprotsessi aktiivsed osalised ja keele omandamine toimub läbi aktiivse mängulise tegevuse: õppekäik.

4) Tegevused teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“

Töö autor viis rühmas „Lepatriinud“ läbi praktilise tegevuse teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“. Tegevus kestis 30 minutit. Tegevuses osales 13 last. Tegevuse ajal töö autor arutles lastega prügi sorteerimisest ning seletas sorteerimise põhimõtteid ja vajadust. Näitlikustamiseks töö autor kasutas pildimaterjali. Teema kinnistamiseks lapsed sorteerisid prügi pildi järgi. Õpetaja nimetas, lapsed sorteerisid.

Rühmas „Mesimumm“ viidi läbi praktiline tegevus teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“ kasutades aktiivõppe meetodit. Tegevus kestis 35 minutit. Tegevuses osales 13 last. Töö autor viis läbi arutelu lastega prügi sorteerimisest ja lapsed osalesid viktoriinis. Lapsed olid jagatud neljaks rühmaks ja osalesid viktoriinis, kus nad pidid õigesti vastama küsimustele ja sorteerima prügi.

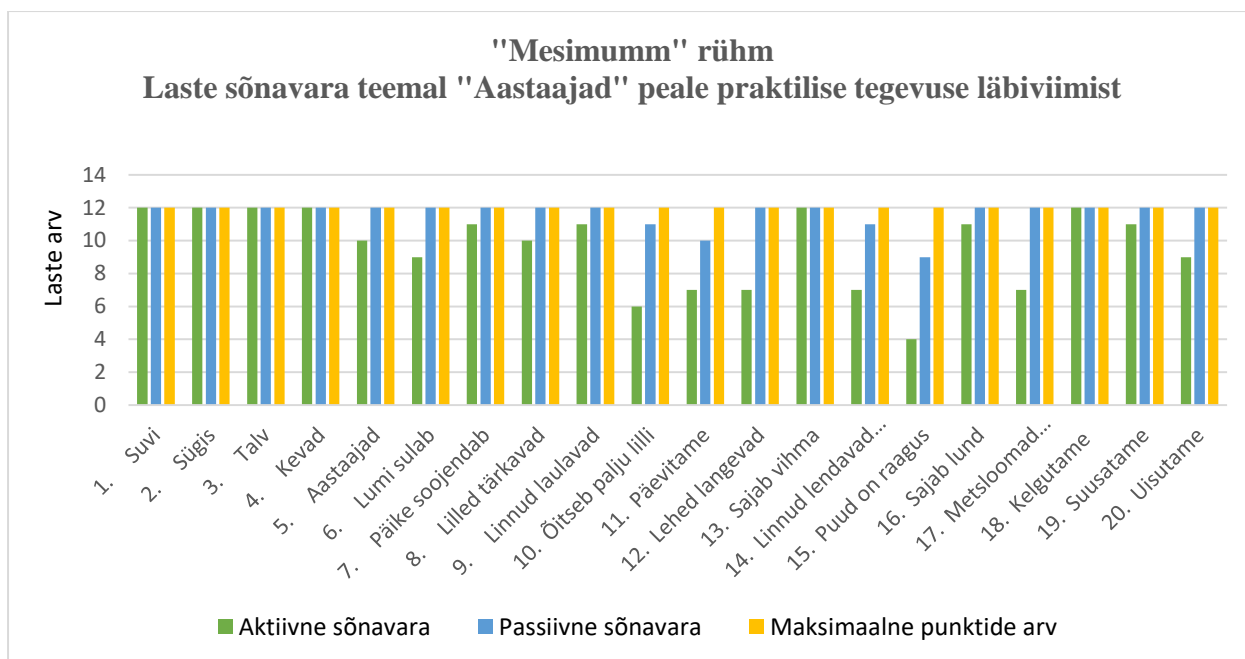
Esimesel juhul, kui õppetegevus oli läbiviidud rühmas „Lepatriinud“, on lapsed õppeprotsessi passiivsed osalejad. Teema näitlikustamiseks kasutatakse valdavalt pildimaterjali ja tiginetakse vestlustele ja aruteludele, kus suurem keelelis kõneline koormus langeb õpetajale.

Teisel juhul, kui töö autor kasutab aktiivõppe meetodeid on lapsed õpiprotsessi aktiivsed osalised ja keele omandamine toimub läbi aktiivse mängulise tegevuse: viktoriin, rühmatöö.

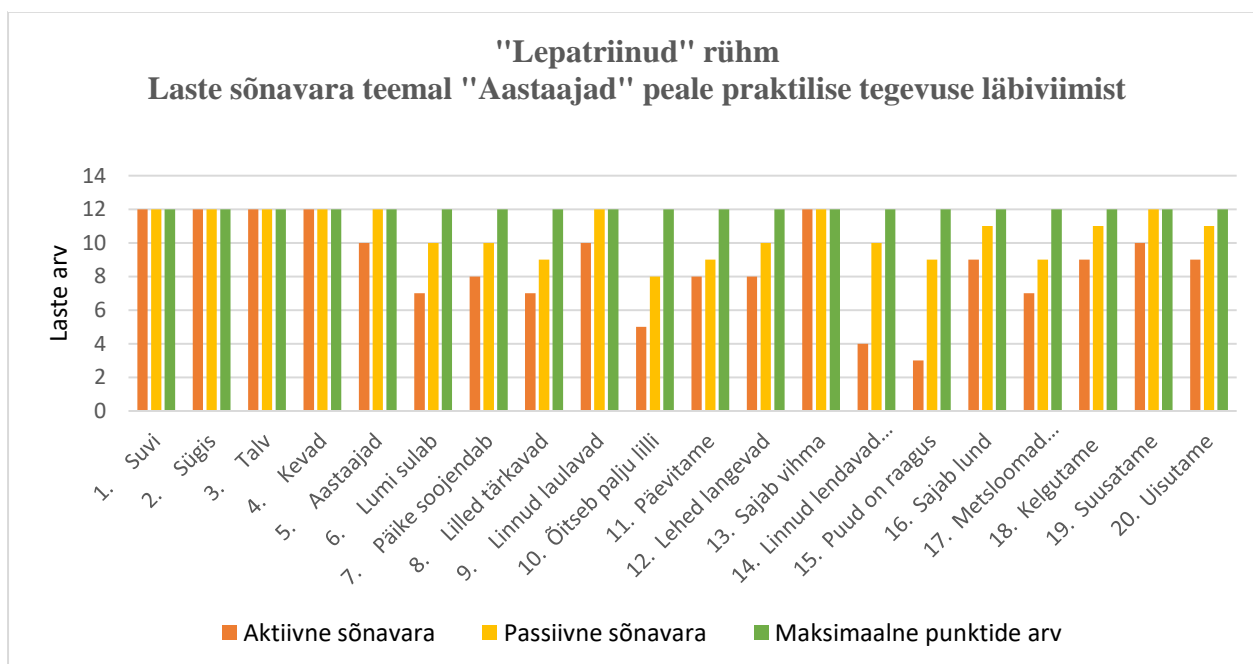
4.3. Uurimuse tulemused

Peale praktilisi tegevusi läbiviimist, tulemuste saamiseks, oli tehtud kordav laste sõnavara testimine kahes rühmas.

Aktiivse ja passiivse sõnavara hindamisest peale praktilisi tegevusi läbiviimist teemal „Aastaajad“ oli näha, et „Mesimumm“ rühma lastel aktiivne sõnavara on 80%, passiivne - 97% (Joonis 11), „Lepatriinud“ rühma lastel aktiivne sõnavara - 72% ja passiivne - 88% (Joonis 12).

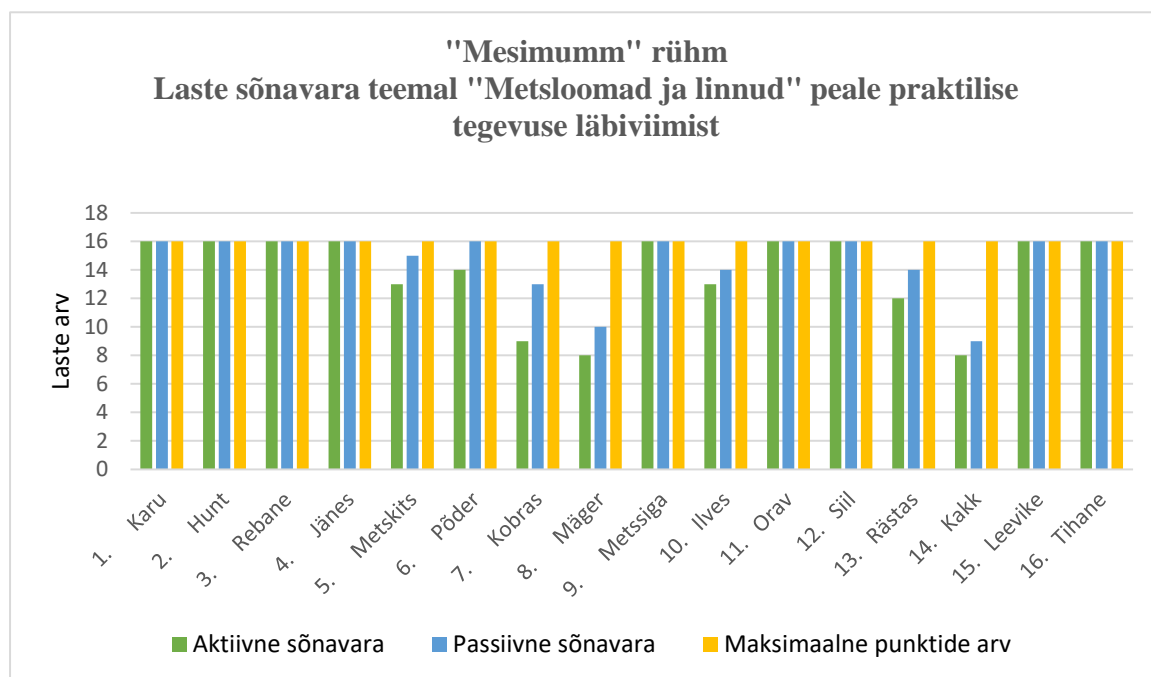
Joonis 11. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Aastaajad" peale praktilise tegevuse läbiviimist

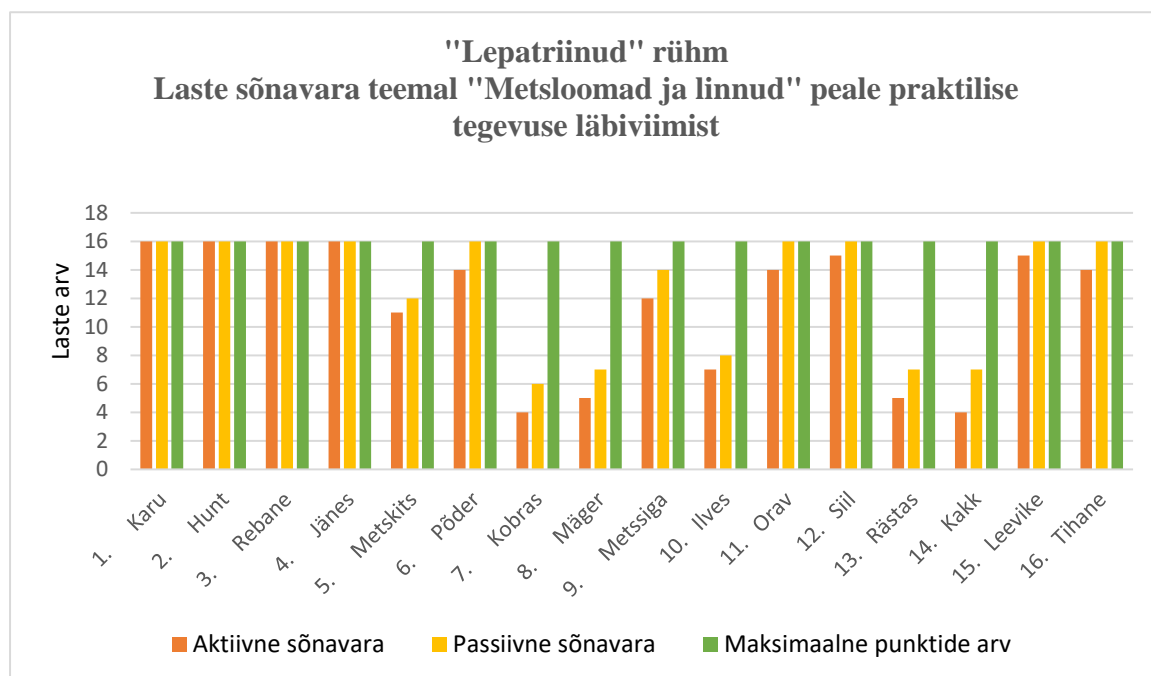
Joonis 12. "Lepstriinud" rühm. Laste sõnavara teemal "Aastaajad" peale praktilise tegevuse läbiviimist

Aktiivse ja passiivse sõnavara hindamisest peale praktilisi tegevusi läbiviimist teemal „Metsloomad ja linnud“ oli näha, et „Mesimumm“ rühma lastel aktiivne sõnavara on 86% , passiivne – 89% (Joonis 13). „Lepatriinud“ rühma lastel aktiivne sõnavara 71% ja passiivne

80% (Joonis 14) .

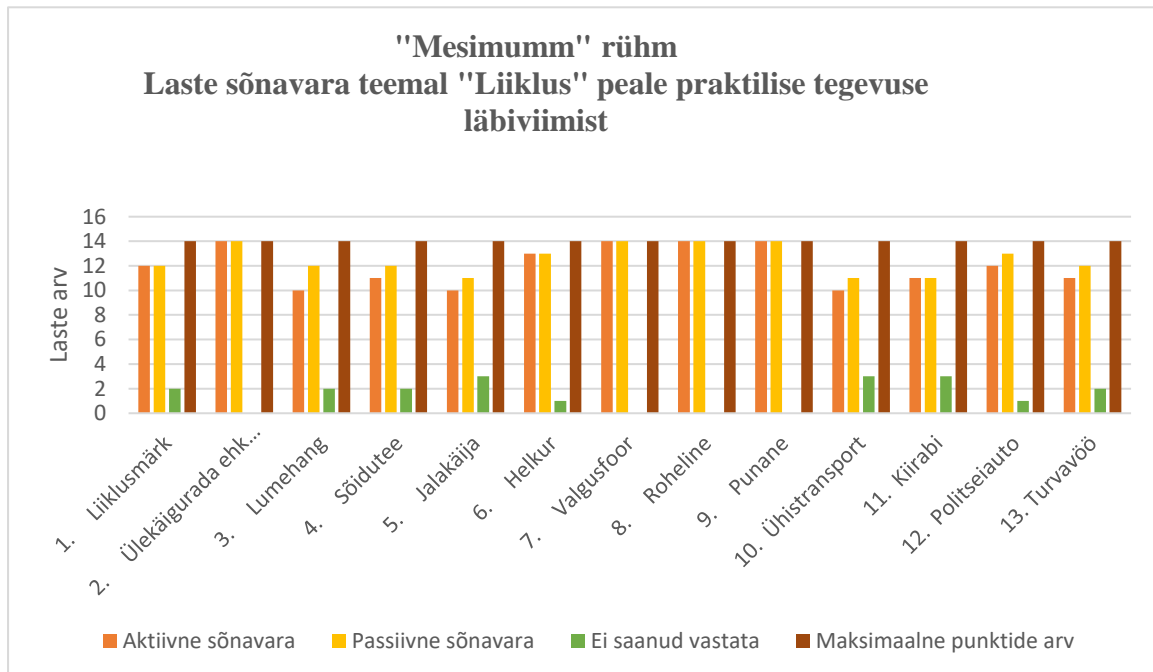

Joonis 13. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Metsloomad ja linnud" peale praktilise tegevuse läbiviimist

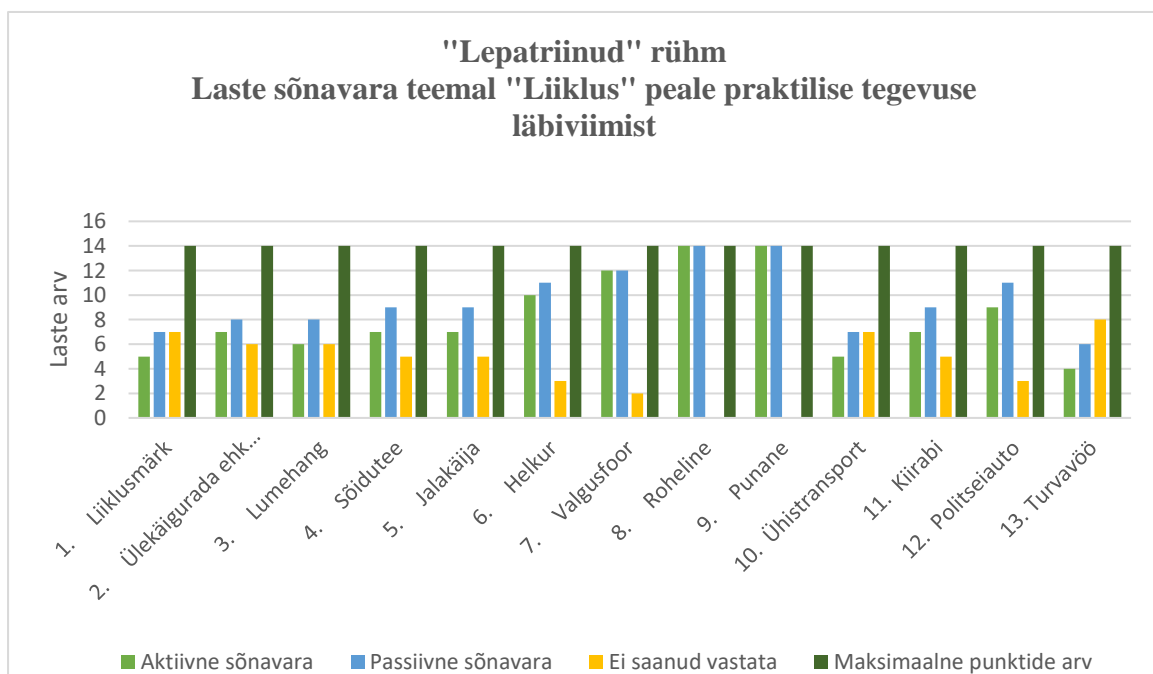

Joonis 14. "Lepatriinud" rühm. Laste sõnavara teemal "Metsloomad ja linnud" peale praktilise tegevuse läbiviimist

Aktiivse ja passiivse sõnavara hindamisest peale praktilisi tegevusi läbiviimist teemal „Liiklus“ oli näha, et „Mesimumm“ rühma lastel aktiivne sõnavara on 86%, passiivne – 90% ja ei saanud vastata - 10% (Joonis 15). „Lepatriinud“ rühma lastel aktiivne sõnavara 59%, passiivne 69% ja ei saanud vastata 31% (Joonis 16)

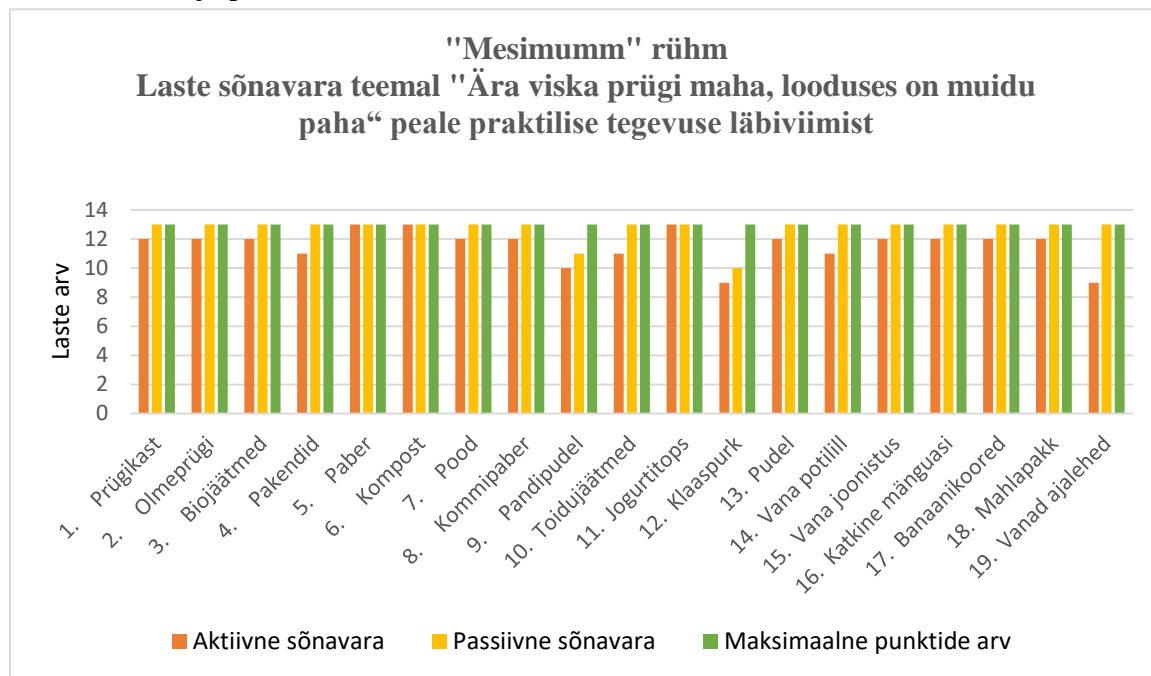

Joonis 15. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Liiklus" peale praktilise tegevuse läbiviimist.

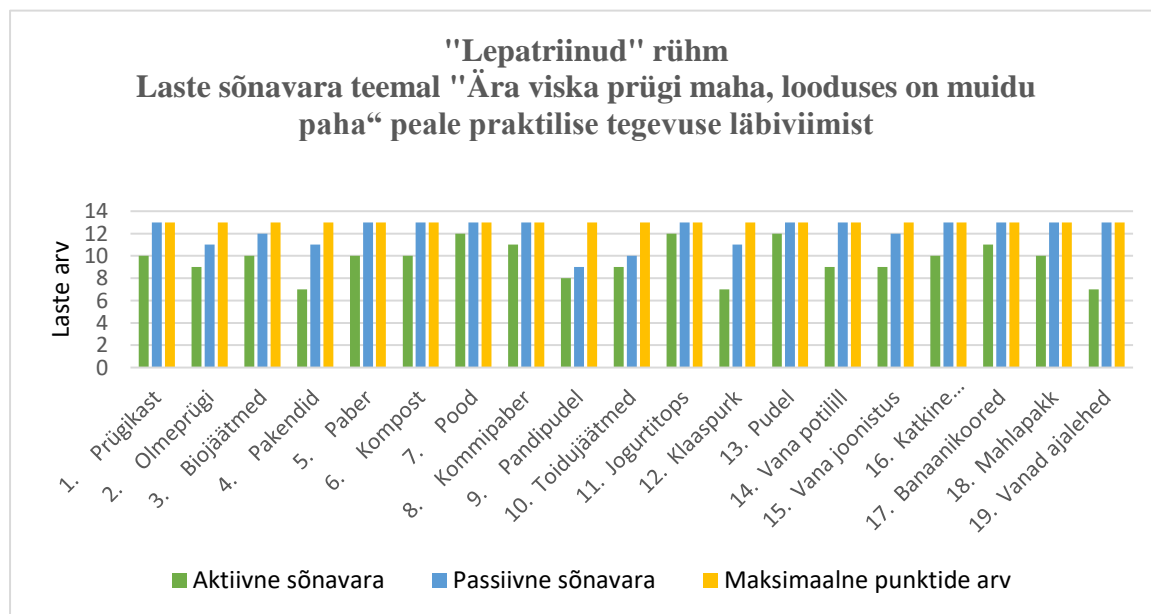

Joonis 16. "Lepatriinud" rühm. Laste sõnavara teemal "Liiklus" peale praktilise tegevuse läbiviimist.

Aktiivse ja passiivse sõnavara hindamisest peale praktilisi tegevusi läbiviimist teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“ oli näha, et „Mesimumm“ rühma lastel aktiivne sõnavara on 89% m passiivne – 97% (Joonis 17). „Lepatriinud“ rühma lastel aktiivne sõnavara 74% ja passiivne 93% (Joonis 18).

Joonis 17. "Mesimumm" rühm. Laste sõnavara teemal "Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha" peale praktilise tegevuse läbiviimist.

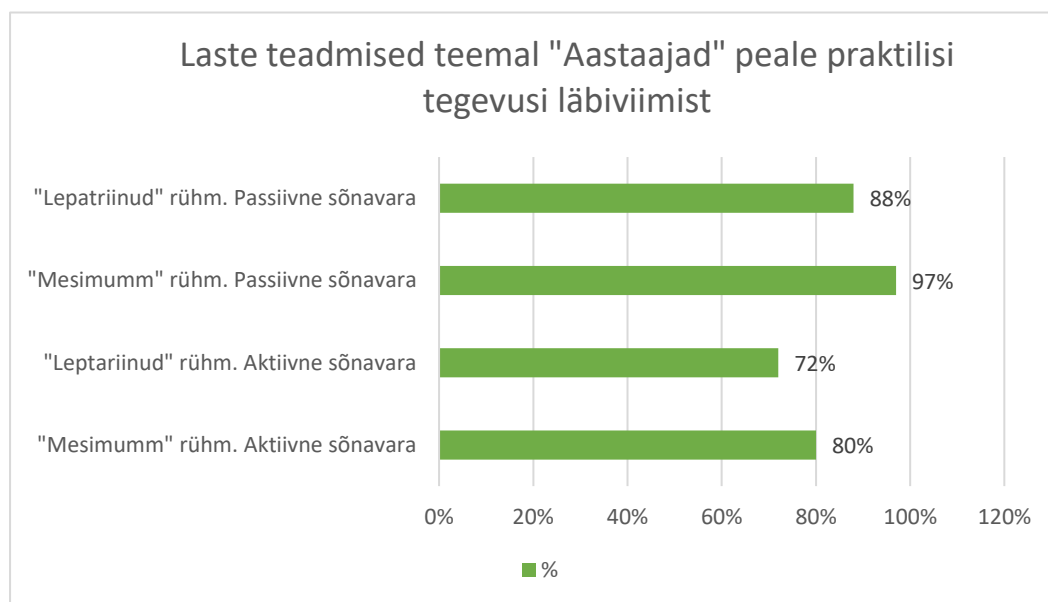

Joonis 18. "Lepatriinud" rühm. Laste sõnavara teemal "Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha" peale praktilise tegevuse läbiviimist.

5. ANALÜÜS JA VÕRDLU

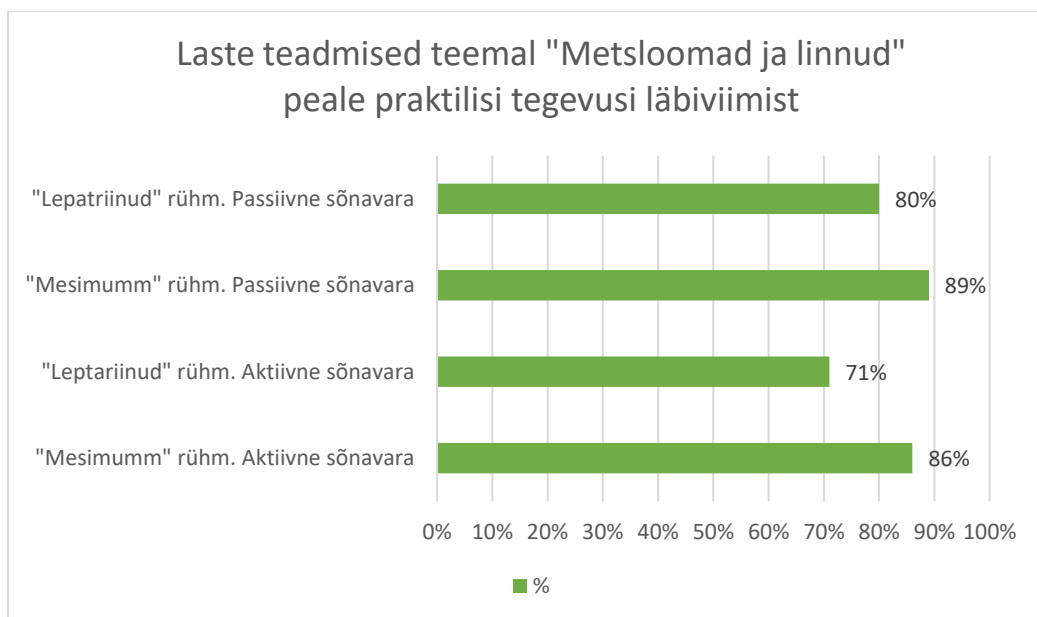
Kõigil lastel teadmised muutuvad ja sõnavara kasvab õppetegevuste kaudu. Kui võrrelda lapse huvi tegevuse vastu, siis oli märgatav, et lapsed osalesid aktiivsem tegevuses, mis oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu. Väga positiivne oli märgata, kuidas lapsed toetasid üksteist õppetegevuses ja kasutasid eesti keelt.

Uuringu andmed teemal „Aastaajad“ näitavad, et „Mesimumm“ rühma lastel, kelle õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu, kasvas aktiivne sõnavara 23% ja passiivne sõnavara 22%. Teise rühma lastel „Lepatriinud“, kasvas aktiivne sõnavara 12% ja passiivne sõnavara 9%. (Joonis 19) Sellest on näha, et nendel lastel, kellel õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu aktiivne sõnavara on suurem 11% ja passiivne 13%.

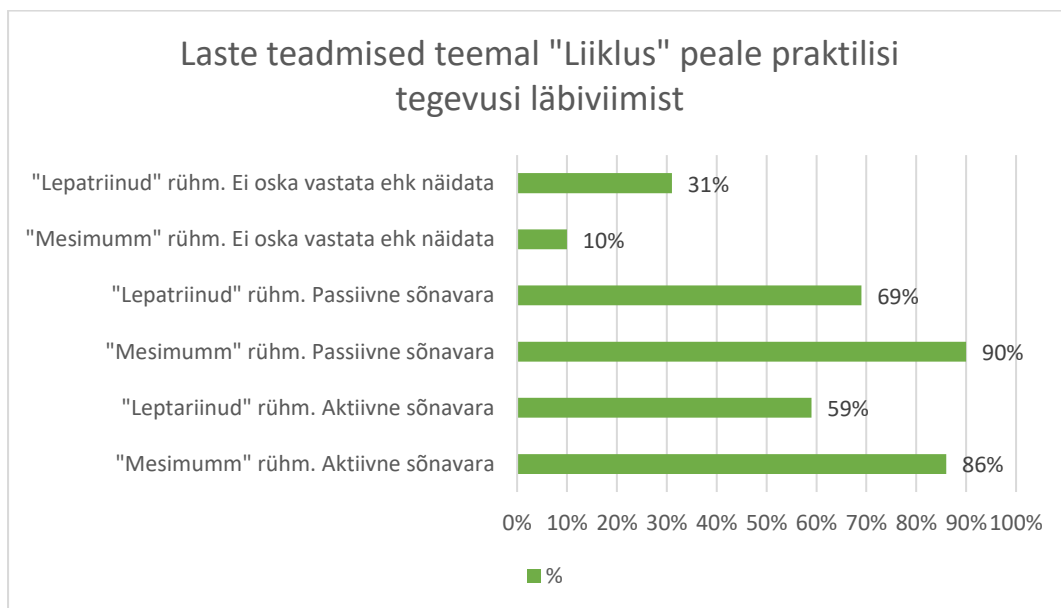
Joonis 19. Laste teadmised teemal "Aastaajad" peale praktilisi tegevusi läbiviimist.

Uuringu andmed teemal „Metsloomad ja linnud“ näitavad, et „Mesimumm“ rühma lastel, kelle õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu, kasvas aktiivne sõnavara 27% ja passiivne sõnavara 22%. Teise rühma lastel „Lepatriinud“, kasvas aktiivne sõnavara 14% ja passiivne sõnavara 14%. (Joonis20) Sellest saab järeldada, et nendel lastel, kellel õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu aktiivne sõnavara on suurem 13% ja passiivne 8%.

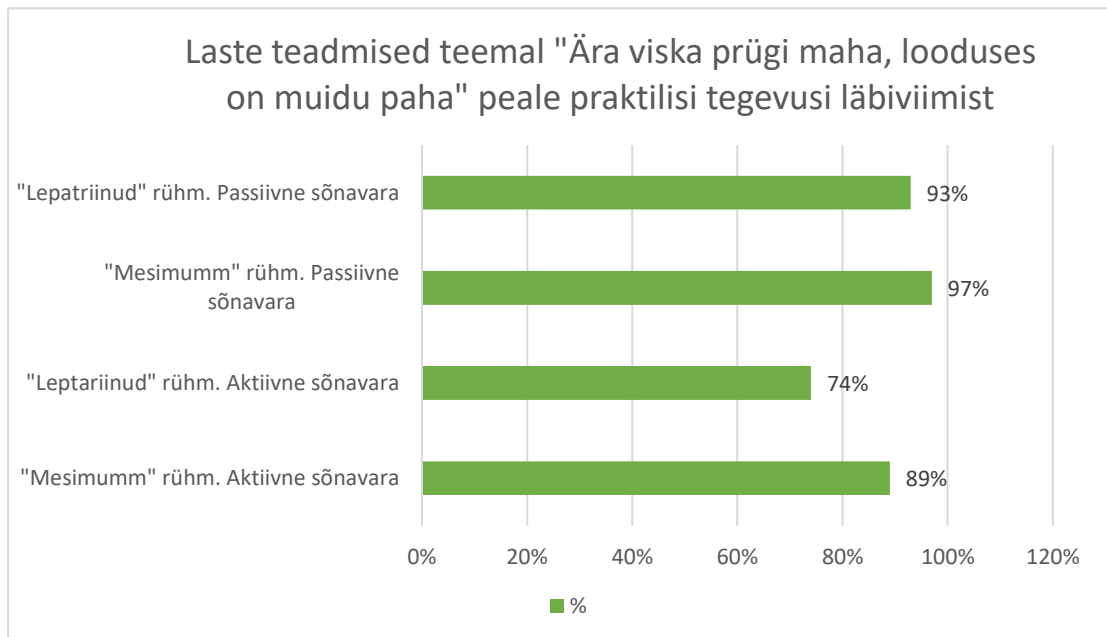
Joonis 20. Laste teadmised teemal "Metsloomad ja linnud" peale praktilisi tegevusi läbiviimist

Uuringu andmed teemal „Liiklus“ näitavad, et „Mesimumm“ rühma lastel, kelle õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu, kasvas aktiivne sõnavara 67%, passiivne sõnavara 42% ja neid, kes ei saanud vastata 42%. Teise rühma lastel „Lepatriinud“, kasvas aktiivne sõnavara 35%, passiivne sõnavara 20% ja neid, kes ei saanud vastata või näidata 20%. (Joonis21). Sellest on näha, et nendel lastel, kellel õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu aktiivne sõnavara on suurem 32% ja passiivne 22% ja neid, kes ei saanud vastata 22% vähem.

Joonis 21. Laste teadmised teemal "Liiklus" peale praktilisi tegevusi läbiviimist

Uuringu andmed teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“ näitavad, et „Mesimumm“ rühma lastel, kelle õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu, kasvas aktiivne sõnavara 46% ja passiivne sõnavara 11%. Teise rühma lastel „Lepatriinud“, kasvas aktiivne sõnavara 29% ja passiivne sõnavara 8% (Joonis22). Sellest on näha, et nendel lastel, kellel õppetegevus oli läbiviidud aktiivõpe meetodi kaudu aktiivne sõnavara on suurem 17% ja passiivne 3%.

Joonis 22. Laste teadmised teemal "Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha" peale praktilisi tegevusi läbiviimist

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas aktiivõppe meetodite kaudu saab muuta aine- ja keeleõpe huvitavaks, aktiivseks, emotsionaalsemaks ja efektiivsemaks. Töö eesmärk on näidata, et aktiivõppe mõjutab positiivselt lapsi keeleoskuse arendamisel.

Käesolev uurimus viidi läbi 2019. aasta talvel - jaanuarist veebruarini. Uringus osalesid Tallinna Loitsu Lasteaia 5-6 aastased lapsed. Valimisse kuulunud keelekümbelusrühma lapsed.

Olid läbiviidud praktilised õppetegevused Tallinna Loitsu lasteaias: 2 keelekümbelusrühma, 5-6 aastaste lastega. Esimese rühma lapsed („Lepatriinud“) omandasid sõnavara ja olid õppeprotsessi passiivsed osalejad. Teise rühma lapsed („Mesimumm“) omandasid sõnavara aktiivõppe meetodi kaudu ja olid aktiivsed osalejad õppeprotsessis.

Uuringu läbi viimiseks oli koostatud hindamise tabelid ja pildi materjalid, laste keele oskuste hindamiseks, neljadel teemadel: „Aastaajad“, „Metsloomad ja linnud“, „Liiklus“ ja „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“ (LISAD 1-10).

Uurimisküsimusega püüti välja selgitada, et aktiivõppe meetodi kasutamisel suureneb nii passiivne kui ka aktiivne sõnavara. Uurimusest selgus, et lastel, kelle õppetegevus oli läbiviidud aktiivõppe meetodi kaudu, kasvas nii aktiivne kui ka passiivne sõnavara rohkem, kui teise rühma lastel.

Uurimisküsimusega püüti välja selgitada, et aktiivõppe meetodite kasutamine muudab õppimise põnevamaks ja lapsed aktiivsemaks. Töö autor viis läbi kaheksa õppetegevust kahes rühmas ja võrreldes laste huvi tegevuse vastu, tuli järeldusele, et lapsed osalesid aktiivsem õppetegevuses, mis oli läbiviidud aktiivõppe meetodi kaudu. Lapsed olid rohkem huvitud õppetegevusest. Aktiivsete osalejatena omavad lapsed motiveeritud vajadust laiendada oma sõnavara uurides ja avastades paremini toime tulla.

KASUTATUD KIRJANDUS

Aher, Sirje; Kala, Ulve 1996. *Aktiivõppe käsiraamat*. Tallinn: Riigi kooliamet, USA hariduse arenduskeskus

Aulik, Siiri 2005. *Keelekümbluse käsiraamat*. Tallinn: Keelekümbluskeskus

Baum-Valgma, Tatjana; Šmõreitšik, Anastassia 2010. *Aktiivõppe võtted eesti keele ja kultuuri õpetamiseks kutseõppeasutustes. Käsiraamat*. Tallinn: Trükitud OÜ Vali Press.

Brooks, Jacqueline Grennon; Brooks, Martin Grennon 1993. *In search of understanding: The case for constructivist classrooms*. Alexandria, VA: Association of Supervision and Curriculum Development

Buinitškaja, Marina 2014. *Õuesõppe ja keelekümbusmeetodite kasutamine lasteaias vanemas rühmas*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikooli Narva Kolledž http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/43771/Buinitškaja_Marina.pdf?sequence=1&isAllowed=y (viimati vaadatud 21.12.2018).

Ebert-May, Diane; Derting, Terry L.; Hodder, Janet; Momsen, Jennifer L.; Long, Tammy M.; Jardeleza, Sarah E. 2011. *What We Say Is Not What We Do: Effective Evaluation of Faculty Professional Development Programs*. BioScience: 61(7), 550–558. Available at https://msu.edu/~ebertmay/WebsiteImages/Publications/EbertMay%20et%20al_2011.pdf accessed December 13, 2018.

Freeman, Scott; Eddy, Sarah L.; McDonough, Miles; Smith, Michelle K.; Okoroafor, Nnadozie; Jordt, Hannah; Wenderoth, Mary Pat 2014. *Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics*. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America: 111(23), 8410–8415

Gehringer, Edward F.; Miller, Carolyn S. 2009. *Student-Generated Active-Learning Exercises*. North Carolina State University: 3. Available at <http://research.csc.ncsu.edu/efg/expertiza/papers/sigcse09.pdf> accessed December 14, 2018.

Gocer, Ali 2010. *A qualitative research on the teaching strategies and class applications of the high school teachers who teach english in Turkey as a foreign language*. Education: 196–219. Available at

https://www.researchgate.net/profile/Ali_Goecer/publication/234600824_A_Qualitative_Research_on_the_Teaching_Strategies_and_Class_Applications_of_the_High_School_Teachers_Who_Teach_English_in_Turkey_as_a_Foreign_Language/links/5c372654299bf12be3bbf77b/A-Qualitative-Research-on-the-Teaching-Strategies-and-Class-Applications-of-the-High-School-Teachers-Who-Teach-English-in-Turkey-as-a-Foreign-Language.pdf accessed December 15,2018.

Hairullina, Fljuza 2009. *Eesti keele õpetamine lasteaias keelekümbelühmas IKT abil*. Magistritöö. Tallinna Ülikool
http://www.cs.tlu.ee/instituut/opilaste_tood/magistri_tood/2009_kevad/fljuza_hairullina_magistritoo.pdf (viimati vaadatud 21.12.2018).

Jones, Leo 2007. *The Student-Centered Classroom*. Cambridge University Press. Available at <http://www.ntu.edu.vn/Portals/96/Tu%20lieu%20tham%20khao/Phuong%20phap%20giang%20day/student-centered%20classrooms.pdf> accessed December 15,2018.

Kane, Liam 2004. *Educators, learners and active learning methodologies*. International Journal of Lifelong Education: 275–286. Available at <https://stlouiscs.com/wp-content/uploads/2014/09/Active-Learning.pdf> accessed December 17,2018.

Innove 2019. *Keelekümbeluse õppevara ja metoodikad*. <https://www.innove.ee/oppevara-ja-metoodikad/keelekumblus> (viimati vaadatud 03.12.2018).

Kont, Helle; Ehlvest, Anneli 2013. *Aktiivõppe abimaterjal Mustvee lasteaias õpetajatele Tegevusi Mustvee ja Tiheda lasteaias õueõppe koolitustelt 2012-2013*. Tartu Keskkonnahariduse Keskus: 3 https://www.keskkonnaharidus.ee/wp-content/uploads/2013/07/6uesõppe_juhendmaterjalid_MustveeLA.pdf (viimati vaadatud 16.12.2018).

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava 2018. RT I. 01.01.2011. <https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917> (viimati vaadatud 03.12.2018).

Laanpere, Mart 2008. *Sissejuhatus aktiivõppesse*. Slaidiesitus. <http://www.slideshare.net/martlaa/sissejuhatusaktiivõppesse-presentation> (viimati vaadatud 05.12.2018).

Leuhin, Illar; Kärberg, Ardi 2005. *Aktiivõppe meetodite kasutamine – noore õpetaja edu võti*. Haridus: 3, 24–27. <http://haridus.opleht.ee/Arhiiv/032005/lugu7.pdf> (viimati vaadatud 03.12.2018).

Mascolo, Michael F. 2009. *Beyond student-centered and teacher-centered pedagogy: Teaching and learning as guided participation*. *Pedagogy and the Human Sciences*: 3–27. Available at <https://scholarworks.merrimack.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1005&context=phs> accessed December 12,2018.

McClanahan, Elaine B; McClanahan, Lon L. 2002. *Active Learning in a Non-Majors Biology Class: Lessons Learned*. *College Teaching*: 92–96. Available at <https://www.depauw.edu/files/resources/mcclanahan2002.pdf> accessed December 12,2018.

Miller, Cynthia J.; Metz, Michael J. 2014. *A Comparison of Professional-Level Faculty and Student Perceptions of Active Learning: Its Current Use, Effectiveness, and Barriers*. *Advances in Physiology Education*: 246–252. Available at <https://www.physiology.org/doi/pdf/10.1152/advan.00014.2014> accessed December 17,2018

Ormrod, Jeanne Ellis 1995. *Educational psychology: Principles and applications*. Englewood Cliffs, NJ:Prentice-Hall: 442.

Rannut, Ülle 2000. *Varane eesti keele kümbilus ja eesti keel kui teine keel 1. Klassis õpetaja meelespea*. Tallinn: Urjala Aura Trükk: 15. <file:///C:/Users/Elizaveta/Downloads/508keelekymbilus.pdf> (viimati vaadatud 21.12.2018).

Salemi, Michael K. 2002. *An Illustrated Case for Active Learning*. *Southern Economic Journal*: 721–731.

Salumaa, Tarmo; Talvik, Mati; Saarniit, Alvar 2004. *Aktiivõppe meetodid*. Tallinn: Merlecons ja Ko.

Salumaa, Tarmo; Talvik, Mati; Saarniit, Alvar 2006 *Aktiivõppe meetodid II*. Tallinn: Merlecons ja Ko.

Schihalejev, Olga 2009. *Ettekanne “Aktiivõpe väärtuskasvatuse?” väärtuskasvatuse konverentsil „Õpilane – väärtuskasvatuse subjekt või objekt?”*. Tartu.

<https://www.eetika.ee/sites/default/files/eetikakeskus/files/aktiivpevrtuskasvatases.vimalusijainiteid.pdf> (viimati vaadatud 05.12.2018).

Smart, Karl L.; Csapo, Nancy 2007. *Learning by Doing: Engaging Students through Learner Centered Activities*. Business and Professional Communication Quarterly: 451–457.

Stenlev, Jette; Siemund, Prof Peter 2011. *Roundtable as Cooperative Learning Technique*. English Language and Linguistics: 40–4

Tiidemann, Tiit 2012. *Heuristika ja ajurünnak kui traditsioonilised loovustehnikad*. Inseneeria: 38, 40–42.

Töldsepp, Aarne 1999. *Aktiivõpe avatud õpetamissüsteemides*. Haridus 2. <http://lepo.it.da.ut.ee/~illar1/CD/dok/t6ldsepp.htm> (viimati vaadatud 07.12.2018).

Vihman, Maret 2016. *Maastikumäng kui õppevorm. Aktiiv- ja õuesõpe*. Tartu: Kirjastus AS Atlex: 4-14, 48.

Wolfe, Kara 2006. *Active Learning*. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*: 77–82.

LISAD

LISA 1 Hindamise tabel teemal „Aastaajad“

LISA 2 Pildid teemal „Aastaajad“ sõnavara kontrollimiseks

LISA 3 Hindamise tabel teemal „Metsloomad ja linnud“

LISA 4 Tööleht praktilisel tegevusel teemal „Metsloomad ja linnud“

LISA 5 Hindamise tabel teemal „Liiklus“

LISA 6 Küsimused laste hindamiseks teemal „Liiklus“

LISA 7 Pildid teemal „Liiklus“ passiivse sõnavara kontrollimiseks

LISA 8 Tööleht teemal „Liiklus“

LISA 1 Hindamise tabel teemal „Aastaajad“

Rühm: ...

Lapse nimi: ...

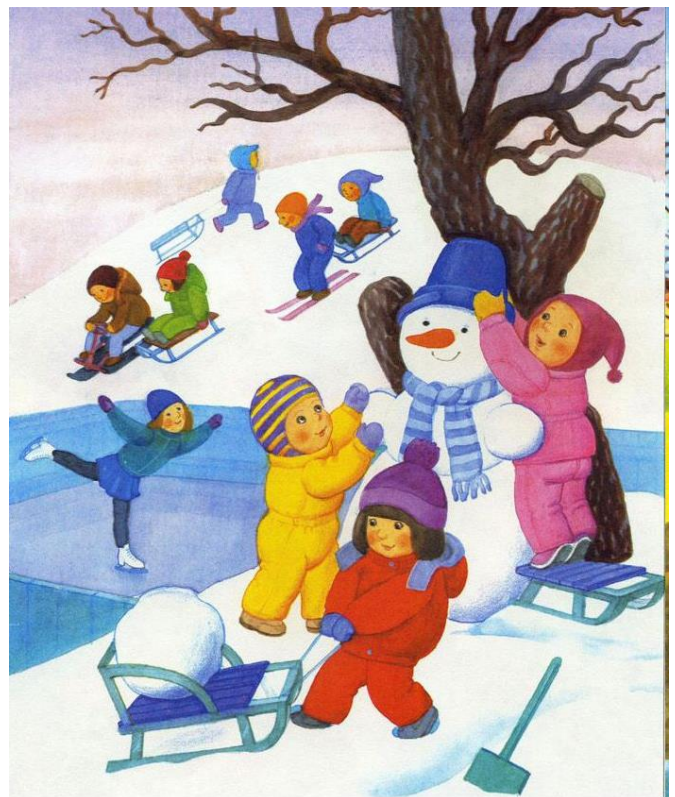
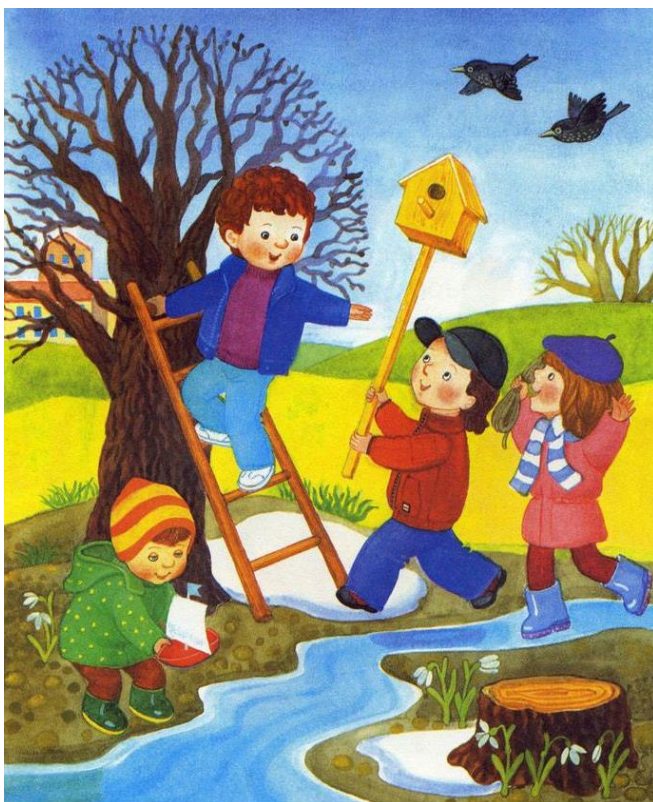
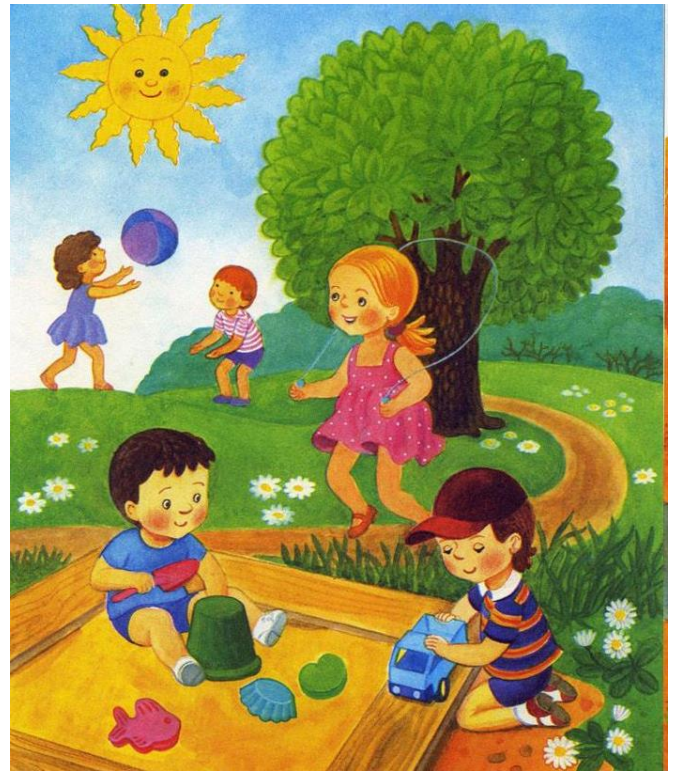
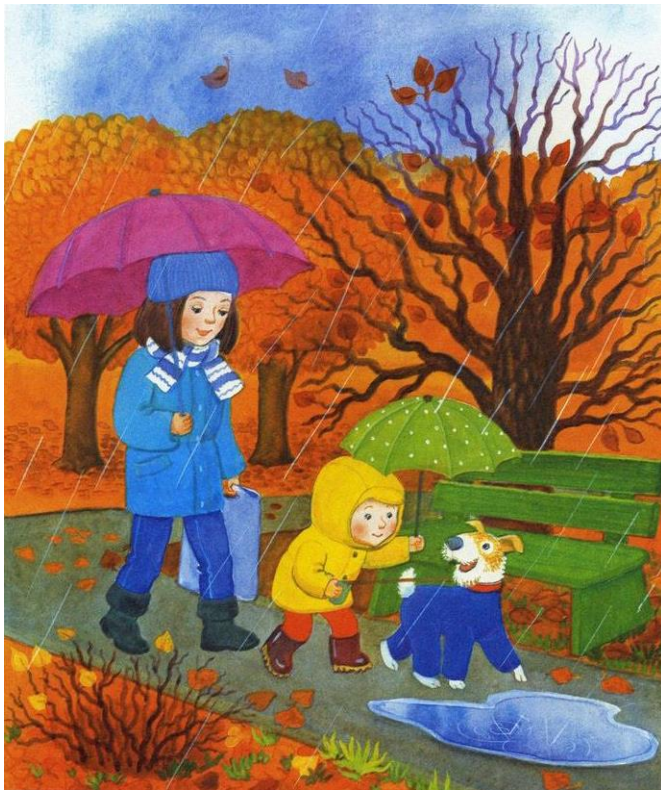
Vanus: ...

Eesmärk: Laps nimetab erinevate aastaegade tunnuseid. Laps näitab erinevaid aastaegade tunnuseid pildi peal.

Aktiivne sõnavara		Passiivne sõnavara	
	Nimetab/ ei nimeta		Näitab/ ei näita
1. Suvi		1. Suvi	
2. Sügis		2. Sügis	
3. Talv		3. Talv	
4. Kevad		4. Kevad	
5. Aastaajad		5. Aastaajad	
6. Lumi sulab		6. Lumi sulab	
7. Päike soojendab		7. Päike soojendab	
8. Lilled tärkavad		8. Lilled tärkavad	
9. Linnud laulavad		9. Linnud laulavad	
10. Päevad on pikad		10. Päevad on pikad	
11. Ilm on soe		11. Ilm on soe	
12. Õitseb palju lilli		12. Õitseb palju lilli	
13. Ujume ja päevitame		13. Ujume ja päevitame	
14. Lehed langevad		14. Lehed langevad	

15. Sajab vihma		15. Sajab vihma	
16. Linnud lendavad soojale maale		16. Linnud lendavad soojale maale	
17. Puud on raagus		17. Puud on raagus	
18. Päikest on harva		18. Päikest on harva	
19. Sajab lund		19. Sajab lund	
20. Metsloomad magavad koopas talveund		20. Metsloomad magavad koopas talveund	
21. Kelgutame, suusatame, uisutame		21. Kelgutame, suusatame, uisutame	

LISA 2 Pildid teemal „Aastaajad“ sõnavara kontrollimiseks

LISA 3 Hindamise tabel teemal „Metsloomad ja linnud“

Rühm: ...

Lapse nimi: ...

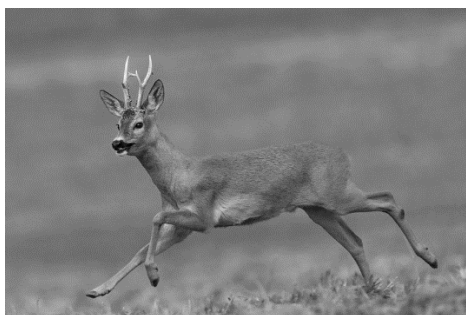
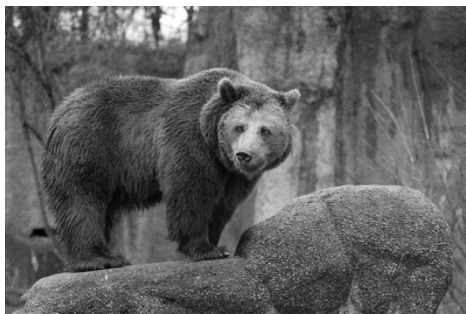
Vanus: ...

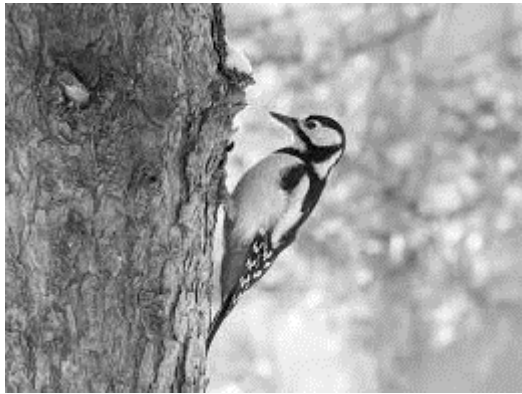
Eesmärk: Laps nimetab erinevaid loomi ja linde. Laps näitab erinevaid loomi ja linde pildi peal.

Aktiivne sõnavara		Passiivne sõnavara	
Loom/Lind	Nimetab/ ei nimeta	Loom/Lind	Näitab/ ei näita
1. Karu		1. Karu	
2. Hunt		2. Hunt	
3. Rebane		3. Rebane	
4. Jänes		4. Jänes	
5. Metskits		5. Metskits	
6. Pöder		6. Pöder	
7. Kobras		7. Kobras	
8. Mäger		8. Mäger	
9. Metssiga		9. Metssiga	
10. Ilves		10. Ilves	
11. Orav		11. Orav	
12. Siil		12. Siil	
13. Rästas		13. Rästas	
14. Rähn		14. Rähn	

15. Leevike		15. Leevike	
16. Tihane		16. Tihane	

LISA 4 Tööleht praktilisel tegevusel teemal „Metsloomad ja linnud“

LISA 5 Hindamise tabel teemal „Liiklus“

Rühm: ...

Lapse nimi: ...

Vanus: ...

Teema: „Liiklus“

Eesmärk: Laps vastab küsimustele sõnadena või valib sobiva pilte. Kui vastab sõnadena, siis märkan seda lahtrisse aktiivne sõnavara, kui näitab, siis passiivne sõnavara. Kui ei oska vastata, siis märkan lahtris „ei oska vastata“.

Sõnad	Aktiivne sõnavara / Nimetab	Passiivne sõnavara / Näitab	Ei oska vastata ehk näidata
1. Liiklusmärk			
2. Ülekäigurada ehk sebra			
3. Lumehang			
4. Sõidutee			
5. Jalakäija			
6. Helkur			
7. Valgusfoor			
8. Roheline			
9. Punane			
10. Ühistransport			
11. Kiirabi			
12. Politseiauto			
13. Turvavöö			

LISA 6 Küsimused laste hindamiseks teemal „Liiklus“

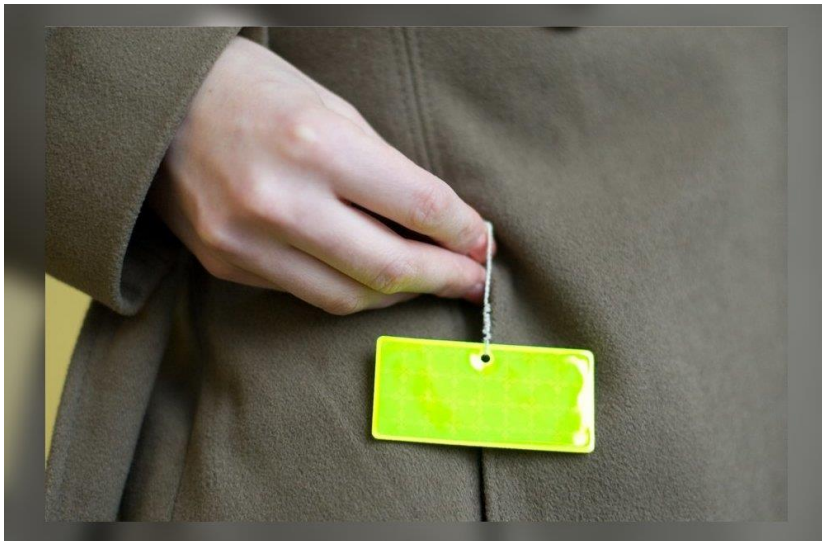
Küsimused teemal „Liiklus“

- 1) Annab liiklejatele infot, erineva kuju ja värviga - **LIIKLUSMÄRK**
- 2) Kus saab jalakäija ületada teed – **ÜLEKÄIGURADA EHK SEBRA**
- 3) Mis varjab talvel minu vaatevälja - **LUMEHANG**
- 4) Kui ma kõnnin jalgsi, siis ma olen ... - **JALAKÄIJA**
- 5) Tee, millel liiguvad sõidukid – **SÕIDUTEE**
- 6) Teeb mind pimedal ajal juhtidele paremini nähtavaks - **HELKUR**
- 7) Mis aitab jalakäijaid sõidutee ületamisel? - **VALGUSFOOR**
- 8) Foorituli, mis lubab liikuda - **ROHELINE**
- 9) Foorituli, mis keelab liikuda - **PUNANE**
- 10) Buss, tramm, troll ja rong on ... - **ÜHISTRANSPORT**
- 11) Sõidab mõnikord sinise vilkuri ja sireeniga – **KIIRABIAUTO**
- 12) Sõidab mõnikord sinise vilkuri ja sireeniga - **POLITSEIAUTO**
- 13) Kinnitad alati autos istudes – **TURVAVÖÖ**

LISA 7 Pildid teemal „Liiklus“ passiivse sõnavara kontrollimiseks

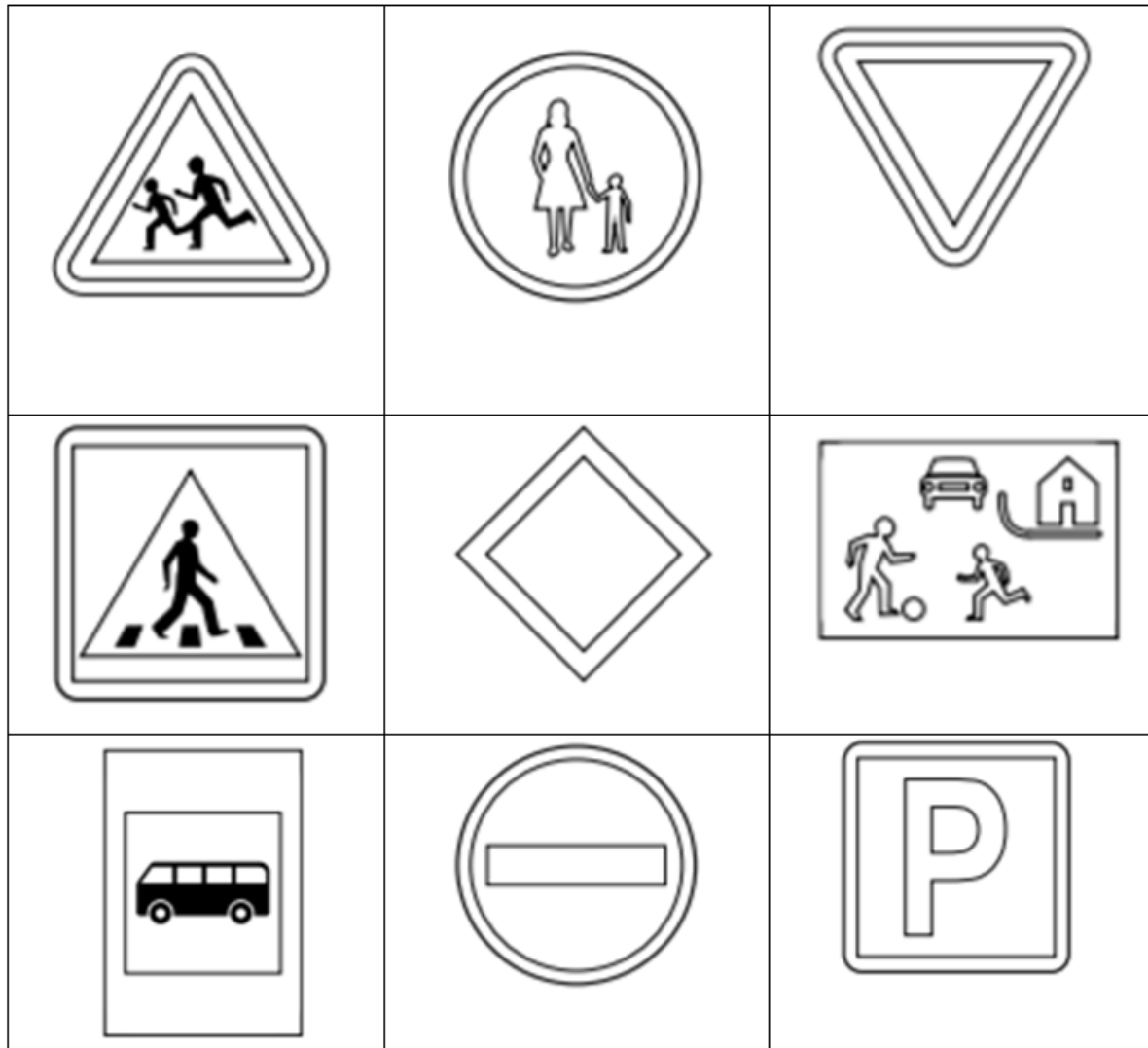

LISA 8 Tööleht teemal „Liiklus“

MILLISED LIKLUSMÄRGID ASUVAD MEIE LASTEAIA LÄHIÜMBRUSES, MÄRKA NEID JA VÄRVI.

LISA 9 Hindamise tabel teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“

Rühm: ...

Lapse nimi: ...

Vanus: ...

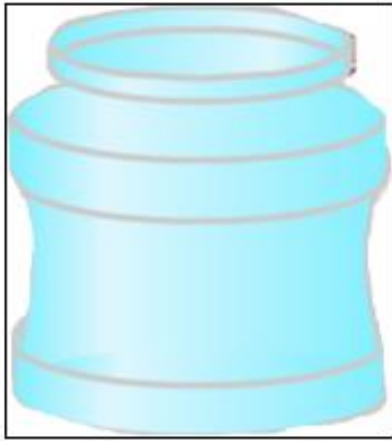
Eesmärk: Laps nimetab erinevaid sõnu vastavalt teemale pildi järgi. Laps näitab pildi peal tuttavaid esemeid.

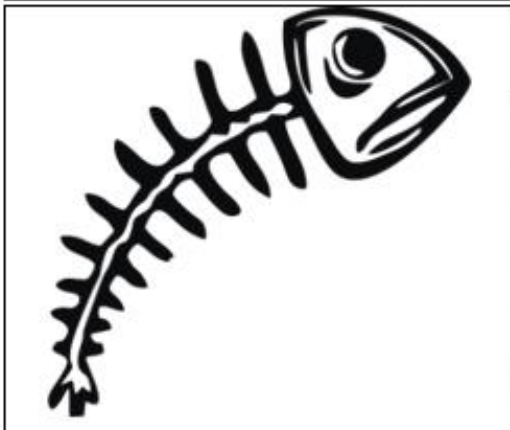
Aktiivne sõnavara		Passiivne sõnavara	
	Nimetab/ ei nimeta		Näitab/ ei näita
1. Prügikast		1. Prügikast	
2. Olmeprügi		2. Olmeprügi	
3. Biojätmed		3. Biojätmed	
4. Pakendid		4. Pakendid	
5. Paber		5. Paber	
6. Kompost		6. Kompost	
7. Pood		7. Pood	
8. Kommipaber		8. Kommipaber	
9. Pandipudel		9. Pandipudel	
10. Toidujätmed		10. Toidujätmed	
11. Jogurtitops		11. Jogurtitops	
12. Klaaspurk		12. Klaaspurk	
13. Pudel		13. Pudel	

14. Vana potilill		14. Vana potilill	
15. Vana joonistus		15. Vana joonistus	
16. Katkine mänguasi		16. Katkine mänguasi	
17. Banaanikoored		17. Banaanikoored	
18. Mahlapakk		18. Mahlapakk	
19. Vanad ajalehed		19. Vanad ajalehed	

LISA 10 Pildid teemal „Ära viska prügi maha, looduses on muidu paha“ sõnavara kontrollimiseks

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Elizaveta Tsybrankova,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

AKTIIVÕPE KUI KEELEÕPPE VÕIMALUS 5-6 a. KEELEKÜMBLUSRÜHMA LASTEL, mille juhendaja on Maret Vihman, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi Dspace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Elizaveta Tsybrankova

18.05.2019